

PRIMORSKA BORBA

Poština plačana v gotovini

Leto III. — Št. 10.

Ajdovščina, 8. marca 1947

Cena 4 jugolire — 8 metrolir.

ŽENAM ZA 8. MAREC

Leta 1910 je bil na konferenci moskeri kuhinje in otroške sobe — socialistik v Kopenhagenu na predlog Klare Zetkin določen osmi marec za mednarodni praznik žena.

Zakaj osmi marec?

Zato, ker so na ta dan leta 1909 bile v Ameriki velike demonstracije, na katerih so delavci in delavke zahtevali tudi priznanje ženske enakopravnosti in žensko volilno pravico.

Osmi marec je bil torej določen kot ženski praznik v znamenju borbe delovnega ljudstva proti izkoriščevalcem, proti kapitalizmu.

Osmi marec je odtelej glasno pripovedoval vsemu svetu, da je rešitev ženskega vprašanja možna edino v zvezi z rešitvijo socialnega vprašanja, da borbe delovnega ljudstva niso mogoče reševati ločeno po spolih, temveč da bo delovna žena dosegla priznanje enakopravnosti, družajlanske in politične pravice le v skupni borbi zatiranega ljudstva proti zatiralcem.

Osmi marec je glasno opozarjal vse žene, da izven te skupne borbe ni poti za reševanje ženskega vprašanja, da je izven te poti samo izdajstvo ženskih koristi, samo nasedanje kapitalističnim zaslužnjem. In zgodovina je to potrdila.

Leta 1913 so Rusi prvič praznovali ženski dan, leta 1917 pa so šle ruske žene na ulice proti carizmu in vojni, za mir in svobodo. Še isto leto jim je Oktobrska revolucija prinesla vse zahtevane pravice, jih rešila sto in stoletnega suženjstva.

S to veliko zmago delovnega ljudstva na svetu je bila kot prva osvobodjena sovjetska žena.

Od leta 1917 pa vse do druge svetovne vojne so žene drugod po svetu ne pridobivale, temveč izgubljale še tiste pravice, ki so jih že imele. Drugače ni bilo mogoče. Zakaj nikjer drugje ni pladalo delovnega ljudstva. Kolikor bolj so različne države ostajale demokratične le na papirju, kolikor bolj so postale fašistične, toliko bolj neupoštevane, odrinane in zatirane so bile žene.

Druga svetovna vojna je vsepovsod strnila resnično napredne in demokratične elemente v borbi proti fašističnim okupatorjem in domačim izdajalcem. Vse — tudi žene.

Tudi nas je naša Komunistična partija povedla v boj — v boj na življenje in smrt. Prav zato pa nam boj ni prinesel smrti, temveč življenje.

In ker je v tem boju na življenje in smrt prišla pri nas oblast v roke ljudstva, smo tudi jugoslovanske žene dosegle največ — to je, vse pravice. Danes ni samo sovjetska žena, danes je tudi jugoslovanska zgled in vzor tistim ženam sveta, ki se še vedno borijo za svoje in za pravice svojih ljudstev.

Zakaj resnične svobode ni, kjer žena ni svoboden državljan, kjer tudi žena ne odloča o gospodarstvu, politiki in kulturi.

Lenin pravi: »Množice ni mogoče vključiti v politiko, ne da bi vključili v politiko tudi žene.«

Leta 1920 je pisal Lenin ob Mednarodnem ženskem dnevu:

»Žensko delavsko gibanje si postavlja kot glavno nalogo borbo za ekonomsko in socialno enakopravnost žena in ne samo za formalno enakopravnost. Vključiti ženo v družbeno proizvodnjo, iztrgati jo iz domačega suženjstva, osvoboditi jo poneumnjujoče in ponižujoče podrejenosti pečni in izključni at-

ženo je treba vključiti v družbeno proizvodnjo, ker daje samo gospodarska samostojnost resnično svobodo in neodvisnost. Kdor je gospodarsko odvisen, je tudi politično gospodar položaja.

Tovariš Marinko je pred nedavnim dejal: »Politična revolucija je za nami, izvršena je z našo nacionalno osvoboditvijo, s katero je delovno ljudstvo prišlo na oblast in prevzelo osnovne komandne pozicije tudi v gospodarstvu. Zdaj smo torej v izvajanju gospodarske revolucije, ko gospodarstvo usmerjamo na socialistično osnovo v specifičnih pogojih našega razvoja. Brez te gospodarske preusmeritve tudi politična oblast v rokah delovnega ljudstva ne bi mogla biti trajno zadržana.«

Zato se danes vse naše delovno ljudstvo — bodisi moški, bodisi žene — vključuje v gospodarsko obnovo. Danes se vsi pridružujemo naporom za izvedbo petletnega gospodarskega načrta.

Velika večina žena v času narodnoosvobodilne borbe ni mislila na to, da se bori tudi za svoje pravice, ko se je borila za svobodo domovine, za življenje in srečo svojih otrok. Tako se danes velika večina še ne zaveda, da z gospodarskim izgrajevanjem države izgrajuje in utrjuje tudi svoje po ustavi ji priznane pravice. Gospodarska trdnost in samostojnost države jamčita državi tudi politično neodvisnost, jamčita poleg gospodarskih ugodnosti tudi politične pravice državljanom ne glede na spol. Osebnostna gospodarska samostojnost pa jamči še posebej ženi njeno osebno, resnično svobodo in neodvisnost.

Lenin pravi: »Enakopravnost pred zakonom se ni enakopravnost v življenju.«

Enakopravnost v življenju pa daje gospodarska samostojnost, daje lastno delo, daje sodelovanje oblasti v družbenih podjetjih, daje soupravljanje države. Enakopravnost ustvarja družbene ustanove, ki omogočajo ženi, da se posveti svojemu družbeno koristnemu delu, da ne ostane le gospodarsko nesamostojna upraviteljica drobnega gospodinjstva.

Naša narodno-osvobodilna borba je prinesla ženi pravico in možnost sodelovanja v oblasti, soupravljanja države, naša gospodarska obnova jo priteguje v produkcijo in ji daje tako gospodarsko osnovo za resnično neodvisnost, poleg tega pa ji bo zgradila vse, kar ji bo omogočalo biti resnično enakopravna ne samo pred zakonom, temveč tudi v življenju.

Vključitev v družbeno koristno delo, gospodarska neodvisnost, politična enakopravnost — vse to pa so osnove, iz katerih bo rastle resnično razumevanje vseh žena za vse naše družbeno dogajanje in s tem v zvezi vedno bolj zavestno vključevanje v vsakršno delo — bodisi gospodarsko, bodisi politično, bodisi kulturno — ki je potrebno za izgradnjo naše nove države. Izvršili bomo, kakor je rekel tovariš Marinko, »tudi revolucijo prosvetne prevzgoje ljudi.«

V tem znamenju praznujemo leto svoj drugi osmi marec v svobodi. Za izvedbo petletnega načrta, za gospodarsko izgradnjo države in s tem za utrditev politične neodvisnosti države in za svojo resnično, gospodarsko utrjeno enakopravnost!

Erna Muser

Plačanci imperialistične tujine in agenti zapadne demokracije bi radi z lažmi in klevetami izvabili ljudstvo v bedo in taborišča in jih izrabili za gonjo proti Jugoslaviji

Angloameriški vojaški funkcionarji in agenti Vatikana vrše pod krinko »Rdečega križa« umazano trgovino z »begunci«

V zvezi s podpisom mirovne pogodbe z Italijo in skorajšnje priključitvijo velikega dela Julijske krajine k Jugoslaviji, se je pojavilo vprašanje »beguncev«. Reakcionarne klike v coni A so zadnje mesece vložile vse svoje sile, da bi se čim bolj zvišalo število ljudi, ki bi zapustili bodisi kraje cone A in se javili za naselitev v Italiji, bodisi zapustili ozemlje cone B. V coni A so pod varstvom Angloamerikancev raznetili močan plamen agitacije in kričali o »nevarnosti« jugoslovanske zasedbe, izmišljali so si vse mogoče vesti o »strašotah«, ki bodo sledile premiku meje na zapad. Italijansko prebivalstvo so skušali prepričati o »krivici«, ki se je storila Italiji itd. Na vsa usta vabijo k izselitvi v Italijo, kjer se po njihovem cedi mleko in med.

Kakšna je resnica in kaj skušajo s tem doseči, je popolnoma jasno. Svetovni reakcije in zapadnim imperialistom gre za to, da »begunce« uporabijo kot nekako orožje proti Federativni ljudski republiki Jugoslaviji, da bi jim bilo omogočeno dvigniti glas o strahu ljudi pred novo Jugoslavijo. Radi bi z govoricami, da zapuščajo domove množice, ker se bojijo, ker se ne čutijo varne in slično, pokazali, da je Jugoslavija dežela terorja in nemirov. »Begunci« naj bi bili sredstvo v korist izkoriščevalski reakcije, ki bi pričali proti Jugoslaviji, ki se je držala gospodarsko osamosvojitvi in tako enkrat za vselej prenehala biti suženj svetovnih izkoriščevalcev in mednarodnega kapitala.

Gospodarska neodvisnost narodov Jugoslavije, utrditev ljudske oblasti, svoboda delovnega ljudstva in odstranitev vseh možnosti izkoriščanja širokih delovnih množic, to je bistveni vzrok zaletavanja v našo mlado republiko. Posebno jih boli ugled, ki ga naša država uživa, boljšo jih uspehi, strnjnost, edinstvo in bratstvo narodov in prav tako simpatije njihovih lastnih delovnih ljudi, ki so popolnoma na naši strani. V kolikor bolj čutijo, da je Jugoslavija močna, toliko bolj dvigajo prah, zaključek pa je vedno isti, da njih same ta prah duši in sili h kašljanju.

Res je, da so nekateri poedinci nastopili usodno pot »beguncev«. Imamo primere v coni A, da so se odločili za odhod v Italijo in prav tako imamo nekaj primerov pri nas v coni B. Treba pa je videti resnične vzroke, ki so dovedli te posameznike do take odločitve. V prvi vrsti gre za poznane sodelavce okupatorja, ki so se vdinjali iz ozkih sebičnih namenov grabežljivemu tujcu in izdajali svoj lastni narod v najtežjih dneh njegove herojske borbe. To so ljudje, ki so pobodili svojo čast in se prodali. Iz Soške doline poročajo, da so se odločili za izselitev bivši domobranci, ki so se vrnili po odhodu JA nazaj na svoje domove in se dokončno izrekli proti ljudski oblasti. Ostali so domobranci do konca in kot taki odhajajo, kot verne slugе Rupnikovega kova, v deželo, kjer vlada za vojne zločince svoboda in kjer bodo uživali naklonjenost zapadne demokracije. Mnogi med njimi so se udeležili pri zločinskih civilni policiji. Njim je bil posvečen klic ameriškega guvernerja v Kanalu in Kobaridu, ki sta zelo »požrtvovalno« propagirala izselitev.

Dalje so se za tak korak odločili razni vojni dobičkarji in spekulanti, ki so sesali preprostemu ljudstvu kri celo v trenutku, ko se je borilo na življenje in smrt. Danes se čutijo krive in vedo, da bo treba dajati odgovor, odkod jim toliko bogastva. Menda ne bo nihče vprašal, čemu sta se znana magnata, Ravnik iz Kanala ob Soči in Priac iz Sv. Petra na Krasu, odločila za umik v Italijo. Gotovo iz razloga, da sta svojo vlogo doigrala in obenem zaigrala. Pošteno ljudstvo in vsak poštenjak posebej ve, kaj je ljudska oblast in kaj je njena prava vsebina.

Vabilu podlih reakcionarjev in sovražnikov svobode so se odzvali črnoborzi, delomrzneži, ki čutijo, da bo treba dajati obračun o svojem zadržanju. Mirno lahko rečemo, da je vsa ta golazen ob svojem begu iz domovine, kjer jih je domače ljudstvo spoznalo za svoje sovražnike, skušala dvigniti kar največ panike med ljudstvom. Zatrdo vemo, da je skušala protiljudska tolpa reakcionarjev zagotoviti uspeh izseljevanja in da je vodila organizirano akcijo. Na vse kripilje je prišepetavala, pošiljala agente, »svetovalce«, ponujala denar in obljubljala onstran meje v Italiji nebesa, čeprav je znano, da v Italiji ljudstvo trpi, da je De Gasperi jeva Italija po zaslugi trgovske in politične špekulacije angloameriške imperialistične agencije dežela lakote in brezposelnosti.

Po razvoju dogodkov, po sodelovanju angloameriških celo vojaških funkcionarjev, guvernerjev, častnikov in agentov dobro vemo, kam in na čigav mlin bi radi speljali vodo. V ta posel so prav tako vmešani domači izdajalci, kot plačanci imperialistične tujine in Angloamerikancev, ki skušajo izvabljati z lažmi in klevetami ljudstvo znova v bedo in taborišča, da bi jih tam uporabljali za protijugoslovansko propagando. Sicer so ti agenti mnogo bolj delavni v coni A, kjer so trdno povezani z okupacijskimi oblastmi in delajo roko v roki. Posebno se je izkazal kaplan Felc, iz Kanala ob Soči, ki dejansko vodi agitacijo za izselitev. Če pobrskamo po življenjepisih omenjenega Felca, je dovolj že njegovo zadržanje v času narodno osvobodilne borbe in pajdajenje z domobranci. Prebivalci Brd so ga napadli. Kot Margottijev lizun in agent reakcionarne Vatikana je prišel v Kanal. Tu se je izkazal kot skrajno protiljudski hujskač in zagrozen nasprotnik ljudske oblasti.

Silovita kampanja in gonja proti Jugoslaviji pa je v coni B, ki bo v kratkem priključena FLRJ, doživela polom na vsej črti. Postojnski okraj je zabeležil 16 primerov »beguncev«. Izmed teh je dvanajst protiljudskih elementov in so kot taki bili med ljudstvom dobro poznani. Zaradi svojih odnosov so bili brez izkaznice Osvobodilne fronte. Sami so, kot izjavljajo ljudje, govorili, da v Jugoslaviji nečesto živeti, da pa jim zapadna demokracija nudi več svobode. Vsi ti ljudje so bili na množičnih sestankih razkrinkani. Jasno, da se njihovem »begu« nihče ne čudi in da njihov odhod ne predstavlja nikakršnega zamotanega problema nitu zanimanja. Med njimi so znani težki aduti, kot je to trgovec Prime iz Sv. Petra, gostilničar Burger Ludvik iz Postojne avtoprevoznik Potočnik, Slamič Anton iz Košane. Treba pa je še omeniti, da so storili tako nepremišljeno dejanje tudi štirje drugi, ki so se pustili zaslepit od imperialističnih plačancev in se že gotovo kesajo, da so se pustili speljati na led.

Zbirališče, ki služi kot nabiralni in obenem prehodni center, je v Trstu. Angleški agenti so pri tem poslu v celoti angažirani. Rdeči križ, ki opravlja novčenje »beguncev«, je le krinka, pod katero vrši angloameriška reakcionarna in imperialistična agentura svojo umazano trgovino. Tako so imperialisti porabili ime Rdečega križa, ki naj bi bila vseskozi humanitarna ustanova, za svoj organ, ki zbira protiljudske elemente, zločince, spekulante in zapeljance. »Begunci« se zglasijo na RK, kjer dajo svoje podatke, vrši se zdravniški pregled, nakar prejmejo vsak po 3 odeje in porcije. Z RK gredo na skupno prenočišče v via Genova 25. Na osebno izkaznico jim pritisnejo žig »Profughi d'Istria« (istrski begunci). Tu prejmejo 2 enaki objavi. Ena velja kot kartotečni list, druga pa služi kot vozni listek do Vidma, kjer je taborišče. Na RK, kamor se mora »begunec« vrniti, odda eno objavo in mu pri tej priliki izplačajo 3000 lir, dru-

go objavo — vozni listek pa mu potrdijo.

»Begunec« je sedaj prost in izbira. Večina se jih klati po Trstu in zapravlja dobljeni denar, prodaja odeje in porcije ter zavlačuje odhod v Videm.

V zbirališču v via Genova 25 sta trenutno tudi dva ustaša iz Hrvaške. Bila sta že po vsej Italiji. Tam vlada v taboriščih lakota in mraz in nobene organiziranosti ni. Kaže se popolna brezbriznost za nadaljnjo usodo ljudi, ki so se dali ujeti v taborišča. Iz tega vzroka sta prišla nazaj v Trst, kjer je še najboljšje, in se angloameriški agenti trudijo, da bi bilo dobro organizirano. Agentom je dovolj, da ljudi organizirano spravijo v taboriščni pekel, več pa ni važno, ker se ti izseljenci iz sramu ali pa iz bojazni nečesto vrniti domov. Saj je to že znana stvar in so razna taborišča »za razseljene osebe« že znana in opisana v demokratičnem tisku. Oba ta ustaša sta izrazila željo, da bi se vrnila domov, kamor pa ne moreta, ker sta aktivno sodelovala v vrstah ustašev in sta na listi vojnih zločincev.

V gostilni »Antico Persico«, kjer se zbirajo gruča tako imenovanih beguncev, vlada popolna apatičnost in moralna brezbriznost za življenje, ki jih čaka. Nihče noče misliti na bodočnost, ki se jim že sedaj, ko stojijo na pragu zgrešenega življenja, zdi mračna in hladna. Sprašujejo se samo, čemu vse to in ali res ni poti nazaj. O tem predvsem radi ugibljejo zapeljanci. Bojijo se bodočnosti.

Nekaj poedinih primerov »bega« je zabeleženih tudi v okraju Ilirska Bistrica. Tu pa prevladuje moment gilega avanturizma. Odšlo je nekaj sinov bolj premožnih posestnikov, ki jim dom lahko nudi prav vse. Tem sinom ni do dela in računajo na denar, ki ga bodo prejimali od Angloamerikancev, in živeli v brezdelju. Doma pa imajo konje, krave in posestvo. Sami bi lahko že sedaj povedali, kako se počutijo, in v koliko jim je splahnelo upanje po lažnem življenju.

Puljski »esulci« (begunci) se vračajo razočarani. Predvsem so to ljudje, ki so nasledili agentom imperialistične tujine. Pri nas se ne bodo mogli vračati v transportih, ker ne gre za stotine in tisoče, temveč le za nekaj deset ljudi, ki so nasledili agentom. Agenti kot izdajalci naroda in poslušni hlapci brezvestne protiljudske in reakcionarne tujine bi radi prodajali zaslepljene ljudi za 3000 lir. Trgovina slabo uspeva in vsak dan je bolj kompromitirana. Dolarji in šterlingi so krhko orožje v primerj s silnim razumevanjem in patriotičnostjo delovnih množic, ki si utrejo z vedno novimi uspehi pot v jutrišnji dan.

Jasno je, da je brezvestna trgovina z ljudmi in gonja proti Jugoslaviji obsojena na neuspeh in da se na tak način ne ustvarjajo bodoči mirni in prijateljski odnosi med narodi. Bodoča perspektiva pač ne daje upanja, da bo De Gasperi jeva Italija večno zatočišče mednarodnih zločincev. Končno bo spregovorilo tudi italijansko ljudstvo, ki živi v skrajnem pomanjkanju in kj ne bo dovolilo, da bi na račun delovnega ljudstva živeli tisoči propalci. Ob načelnosti in trdnosti politike narodov Jugoslavije, ki so s priznanim junaštvom položili temelje novemu življenju, se razbijajo podli poizkusi vseh njihovih nasprotnikov — zapadnih imperialistov.

O organizacijskih oblikah dela Osvobodilne fronte

REFERAT MINISTRA M. BREGLJA NA SEJI GOOF

Organizacijski tajnik IOOF tovariš dr. Marjan Bregelj je v svojem referatu o organizacijskih oblikah dela OF med ostalim rekel:

Namen današnje seje Glavnega odbora je, da po kratki analizi in po kritičnem pregledu naše organizacije in dela v njej napravi zaključke, ki bodo odpravili napake in prilagodili delovne organizacijske oblike novim nalogam.

Ko prehajamo v drugo etapo izgradnje, to je v dobo široke gospodarske ofenzive, ki naj na osnovi pelletnega gospodarskega načrta spremeni obraz naše zvezne države in s tem vsake republike posebej, je seveda razumljivo, da mora organizacija, kakršna je Osvobodilna fronta s svojo tradicionalno vlogo v preteklosti in kot nosilka našega progresivnega programa v sedanosti, v celoti zadostiti nalogam bodočih let.

Preden preidemo na posamezne ugotovitve, ki naj posežejo v reorganizacijo našega dela v Fronti, je prav, da načelno poudarimo: Posebno v zadnjem času je mnogo kritike in mnogo godrnjanja proti Osvobodilni fronti, češ da svojih nalog ne izvršuje, da se odmakne širokim ljudskim množicam, da zapada v ožino in ekskluzivnost, da njeni funkcionarji s svojim nepravilnim postopanjem gnajvijo in odbijajo ljudi itd. Sprito resničnih slabosti in napak, ki se pojavljajo v naših organizacijah, sprito nedelavnosti in nebudnosti nekaterih naših funkcionarjev izražajo nasprotniki marsikje tak položaj ter skušajo vrednost in pomen naših organizacij zmanjševati, jih skušajo kompromitirati in vplivati na naše ljudi, da bi se jim odmaknili. Danes je potrebno in jutri bo prav tako še potrebno razlikovati našo Osvobodilno fronto od napak posameznih njenih funkcionarjev in pripadnikov ter od izrab tega ali onega, ki bi hotel kot naš prikrit ali odkrit sovražnik Fronti škodovati.

Kakor je Osvobodilna fronta s Komunistično partijo na čelu od začetka našega narodnega odpora vodilna in rešilna sila, tako mora biti v graditvi našega novega državnega, gospodarskega in družbenega sistema tista organizacija, ki bo porok vsem našim bodočim uspehom. Ne more si narod zamiljati svoje napredne in lepše bodočnosti, če ne združuje v vrstah svoje vseljudske politične organizacije tistega kroga poštenih in zavednih ljudi, ki izvršujejo zaradi svojega prepričanja v pravilnost sedanje politike in z vero v boljšo prihodnost delovnega ljudstva požrtvovalno naloge sedanega časa in ki streme za tem, da v tako organizacijo povežejo vse napredno ljudstvo. Zato ni govora, da bi v čemer koli zmanjševali pomen in vlogo naše politične organizacije Osvobodilne fronte. Prav zato ne bomo prepustili kritike in odkrivanja napak našemu sovražniku, ampak bomo to delo izvrševali sami. To je prva ugotovitev, ki jo moramo kot pristajali Ljudske fronte Jugoslavije napraviti glasno pred vsemi Slovenci prav zato, ker preko naših zahodnih in severozahodnih meja prišepetavajo vse mogoče stvari, da bi begali naše ljudstvo in da bi si pridobili reakcionarni in neofašistični elementi oporišča na naših tleh.

Pri položaju, kakršen je danes, se dejansko na terenu organizacija Osvobodilne fronte sama oddaja od množičnih organizacij, od strokovnih, gospodarskih, kulturno-prosvetnih društev ter stoji ob njih kot organizacija, kateri naj bi bile poverjene neke abstraktne politične naloge. Tako pojmovanje in taka praksa, če bi jo dopustili obveljati, mora vzeti Osvobodilni fronti njeno osnovno nalogo vodeče in enotne politične organizacije. Zato mora Osvobodilna fronta kot vseljudska politična organizacija Slovenije razvijati svoje delo po množičnih, strokovnih, gospodarskih in kulturno-prosvetnih organizacijah in navezovati svoje obse politično delo na poklicno, strokovno in gospodarsko delo posameznika. Za tisti del prebivalstva, ki ni vključen po teh strokovnih organizacijah v delo Osvobodilne fronte, bo odbor OF poskrbel na najprimernejši način tudi za njegovo politično vzgojo. S tem bomo poenostavili delo OF, in kar je najvažnejše, bomo ga v resnici zvezali z življenjem in delom ljudstva. Tak princip organizacijskega dela se da izvesti prav povsod v industrijskih središčih, v mestih, v trgih in v vaseh.

Zato je prav, da Glavni odbor sprejme v tem pogledu principiellen sklep, in sicer tak, da mora Osvobodilna fronta odselej izvršiti svoje delo neposredno preko strokovnih, gospodarskih, kulturno-prosvetnih, mladinskih in ženskih organizacij in ne ločeno od njih ter da morajo predstavljati odbori OF v industrijskih središčih, v mestih, trgih in v vaseh politično vodstvo vsega prebivalstva njihovega področja in s tem vseh organizacijskih oblik javnega udejstvovanja naših delovnih množic.

Če hoče OF v taki organizacijski formi izvršiti obsežne naloge, ki jih je razvil v svojem referatu tovariš sekretar in ki morajo predstavljati naš budoči konkretni program, je nujno potrebno, da bodo odbori OF po svojem osebnem sestavu porok za uspešno izvršitev teh nalog.

Postavlja se vprašanje demokratizacije OF in s tem v zvezi se kaže živa potreba, da pristopimo k novim volitvam odborov OF. V kolikor je v prejšnjem času igral pri sestavi frontovskih odborov politično-representativni kriterij gotovo vlogo, smemo danes določeno postaviti, da naj bo merilo za sestavo odborov OF delovni kriterij. V odborih OF naj bodo najzavednejši, najposposobnejši in najagilnejši aktivisti iz dotičnega področja in iz vrst množičnih, strokovnih, gospodarskih in kulturno-prosvetnih organizacij na terenu. Le s prečiščenimi in

osveženimi odbori bo OF sposobna izvršiti predstojajoče naloge in postati ljudski oblasti pri njenih naporih v izgradnji oblasti in gospodarstva porok bodočih uspehov.

Zato je potrebno, da sprejme Glavni odbor drugi sklep, in sicer ta, naj izvršni odbor OF ukrene vse potrebno, da se čimprej izvrše v vseh organizacijah OF volitve v nove odbore.

Posebej je treba poudariti važnost okrajnih vodstev Osvobodilne fronte — okrajnih plenurnov OF. Kritično moramo ugotoviti, da okrajna vodstva OF niso izvrševala svoje naloge. Zato je potrebno, da Glavni odbor sklene, da se morajo istočasno z volitvami v odbore OF izvršiti tudi volitve v okrajne plenurne, ki naj predstavljajo širok delovni in vodstveni aktiv okraja.

Z ostrim odnosom do odkritih in prikritih sovražnikov naše obče, družbene in ekonomske politike bomo skrbeli za širino naših frontovskih odborov. To morajo biti odbori delovnega ljudstva, odbori, v katerih bo našel naš delavec, kmet, obrtnik in intelektualce skupno delovno bazo za politično in ekonomsko krepitev ljudske demokracije. K pripravi za volitve v nove odbore naj se pritegnejo predstavniki delovnih plasti našega naroda iz gospodarskega in upravnega področja kakor iz področja privatnega delovnega sektorja. Terenske in okrajne organizacije OF naj že sedaj izločajo iz svojih organov vse tiste poedince, ki s svojim nepravilnim postopanjem preprečujejo širino OF in njeno smotno delo.

V sklopu naše splošne organizacijske problematike je treba posebej posvetiti pozornost organizaciji v mestih, ker življenjska struktura mesta zahteva tudi ustrezajočo obliko političnega vodstva in dela v njem. V tem pogledu moramo pozdraviti iniciativo plenuma Osvobodilne fronte Ljubljane.

Zato naj Glavni odbor v tem pogledu napravi sklep: Mestne organizacije Osvobodilne fronte naj prilagodijo svojo organizacijo upravno-teritorialni razdelitvi mestnih področij ter naj izključijo iz svojega organizacijskega sestava vse organe in funkcije, ki so temeljile na poedincih. Za vodstvo mesta kot celote, mestnih rajonov in terena morajo mesta izvoliti nove plenurne in odbore na demokratskem principu ter morajo ti plenurni in odbori predstavljati kolektivne vodstvene politične organe organizacij in prebivalcev njihovega terena.

V zadnjem času je pogosto govora o tako imenovanem sestankarstvu. Izvršni odbor je že pred časom zavzel svoje stališče in izdal direktivo, da je treba sestankarstvo omejiti. Zato pa je treba ponovno poudariti dolžnost odborov posameznih množičnih, strokovnih in ostalih organizacij, kakor tudi odborov Osvobodilne fronte, da prirejajo sestanke smotno in da predvsem pazijo na njihovo kvaliteto.

Zato je prav, da tudi v tem pogledu Glavni odbor zavzame svoje stališče in sklene: Odbori naših množičnih in strokovnih organizacij so skupaj z odbori OF dolžni regulirati tako vprašanje množičnih sestankov kakor sestankov in sej aktivistov OF. Sestanki in seje naj se vrše v okviru matične organizacije. Studij pa naj bo organiziran enotno za vse pristaje OF tako, da bo poedinec vključen samo v en študijski krožek.

Že večkrat je bilo pred organizacijo Osvobodilne fronte postavljeno vprašanje kritike. Ugotoviti moramo, da je ostalo to vprašanje marsikje nerešeno, in celo več, da so nekateri funkcionarji frontovskih organizacij izmaličili kritiko kot nujno potrebno ventil za pravilno rast in delo naše organizacije. Vsi vemo, da je danes v mestih in na deželi mnogo pripomb, godrnjanja, opravljanja itd.

Mnogi naši funkcionarji zelo slabo ločijo upravičene kritične pripombe pristajev Osvobodilne fronte oziroma tistih ljudi, ki po svojem življenju in delu vsakor spadajo v vrste Osvobodilne fronte, od spretnih podtikanih in provokacij nasprotnikov. Nekateri naši funkcionarji si olajšajo svoje posele tako, da kratko in malo zaduše vsako kritiko in naganjajo ljudi, ki hodijo s pritožbami in pripombami, z godrnjači, nezadovoljniji, reakcionarji in nasprotniki. Pri takem položaju seveda, ko se zapro usta kritiki z izražanjem položaja in z različnimi neumestnimi grožnjami, ki niso v čast naši ljudski oblasti in organizaciji, se ne da več ločiti konstruktivne kritike od negativne, se ne da več ločiti smiselnika od sovražnika. Če se vse skupaj zmeče v en koš, mora to služiti samo nasprotniku in nikakor ne nam. Mi bomo takrat doleteli tudi tistega drobnega in skritega sovražnika, ki vsak dan na novo podpihuje ljudi, jih spravlja v slabo voljo in v napadne odnose do naše oblasti in Fronte, če bomo odprli res prosto pot konstruktivni kritiki in iz nje sproti izvajati konsekvence. S tem pa bomo zmogli sproti razkrinkovati negativna in sovražna podtikanja naši oblasti in organizaciji in bomo sposobni tudi na tej strani sproti potegniti konsekvence. Razume se, da se bo vprašanje nezadovoljstva, nergaštva in slabe volje največkrat odpravilo na ta način, da bomo v smislu gornjih predlogov demokratizirali našo Osvobodilno fronto. Mišlimo pa tudi, da je prav, če vodstvo Osvobodilne fronte v obliki neke javne tribune odpre pred javnostjo možnost razpravljati o vsakem vprašanju, ki zanima ali razburja ljudstvo. Zato naj Glavni odbor naroči Izvršnemu odboru OF, da naj zaradi pospeševanja konstruktivne kritike organizira javno tribuno in k sodelovanju pritegne vodilne funkcionarje.

S tem smo se dotaknili stvari, katere smatramo za najvažnejše v naši organizacijski problematiki. Vsekakor pa je prav, da Glavni odbor na svoji današnji seji, ko stojimo pred velikimi na-

KOROŠKI SLOVENCİ zahtevajo ločitev od reakcionarne Avstrije in obračun za njihove žrtve

»Slovenski vestnik« objavlja poročilo iz Zelezne Kaple o žalni svečanosti ob obletnici smrti komandanta I. koroškega partizanskega bataljona in neustrašnega borca za svobodo in pravice delovnega ljudstva na Koroškem Franca Tavčmana — Lenarda.

List na kratko opisuje življenje in boj Franca Tavčmana — Lenarda, ki je bil med prvimi partizanskimi borci za svobodo Slovenske Koroške. »Njegovo mlado telo so uničili fašisti, niso pa mogli uničiti njegovega duha, njegove ideje niti cilja, za katerega se je boril.«

Na komemoraciji je govoril Karel Prusnik, ki je poudaril pomen junaškega boja koroških partizanov in prispevek k skupni zavezniški zmagi. Obsojajoč vse poskuse in spletke reakcije, ki skuša koroškim Slovincem iznova vzeti s krvjo priborjene pravice, je Prusnik izjavil: »Hoteli so nas kupiti za milijon šilingov, toda mi koroški Slovenci ne bomo prodali za ničvredne šilinge naše s krvjo prepojene zemlje. Zahtevamo obračun za vse naše žrtve, zahtevamo ločitev od reakcionarne Avstrije in priključitev k FLRJ.

Načrt pokrajinske vlade za naselitev tujih fašistov in volksdeutscherjev pomeni nov način ponemčevanja in fašizacije naše zemlje, kar je treba na vsak način preprečiti.

Krvi in solz koroških Slovencev ni mogoče odstraniti z lažnimi resolucijami o »nedeljvi Koroške«. Koroški Slovenci so se med triletnim oboroženim bojem izjavili za priključitev k FLRJ Jugoslaviji. Tega ne more nihče preprečiti.

AVSTRIJA stopa po stopinjah Hitlerja

Pred kratkim je bil na Dunaju proces proti skupini avstrijskih antifašističnih borcev, ki so jih obdolžili umora oziroma sokrivde pri umoru. Vsa napredna avstrijska javnost je bila ogorčena zaradi tega procesa, ki se je kljub temu nadaljeval še dva dni. Dve prič, za kateri so ugotovili, da sta SS-ovca oziroma nacisti, sta bili takoj po procesu aretirani. Tretja priča pa se je umaknila v zapadno Avstrijo. Avstrijske sodne oblasti so proces odložile za nedoločen čas.

Ta proces je odkril vse nedemokratsko in reakcionarno bistvo avstrijskih oblasti. Pred svetovno javnostjo je postavil na laž govoričnice avstrijskih delegatov na londonski konferenci in obenem pokazal v pravi luči ravnanje avstrijskih oblasti na Koroškem.

Argumenti, s katerimi so avstrijski delegati skušali na londonski konferenci preslepiti svetovno javnost, so se izkazali za lažne. Poudarjali so veliki doprinos osvobodilnih borcev v času borbe proti fašizmu kot glavni argument, zaradi katerega naj bi z Avstrijo ravnali kot z osvobojeno deželo, ne pa kot z zavezniško Hitlerjevega nasilja. V istem hipu, ko so se v Londonu sklicevali na osvobodilna prizadevanja Avstrije, so na Dunaju nacistični sodniki in reakcionarne oblasti sodile avstrijske antifašistične borce. SS-ovci in nacisti pa so nastopali kot tožniki tistih, ki so se proti njim borili za svobodo in demokracijo Avstrijo. Proces dokazuje, da bi obe današnji vodilni avstrijski stranki nikakor ne prizadevala, da bi vzpostavili resnično demokracijo v Avstriji, temveč se, obratno, najtesneje večata na avstrijsko reakcijo, in tako bojkot zakona o nacistih ni samo slučajen pojav. Obe vodilni stranki paktirata z nacisti in le čaka na priložnost, da bi lahko obnovili stare napadalne težnje.

NAJNOVEJŠA ZGODOVINA GRČIJE

Grški fašisti so se ujeli v lastne mreže

Ko je 3. decembra lani Tsaldaris, tedanji ministrski predsednik grške vlade, zahteval, naj Varnostni svet Organizacije Združenih narodov preišče položaj na severnih mejah Grčije, je nameraval:

1. prikriti nevzdržni notranji položaj v deželi in nemoč monarhistične vlade pred splošnim odporom grškega ljudstva;

2. obrniti pozornost sveta na inscenirano zunanjo nevarnost, da »ograza« grške nedotakljivosti s strani severnih sosedov.

Pri tem je računjal, da bo Sovjetska zveza na predlog, naj mednarodna komisija preišče položaj v Grčiji, na njenih severnih mejah in, če se ji zdi potrebno, na obmejnem ozemlju sosednih držav Albanije, Jugoslavije in Bolgarije postavila svoj »prepuščenemu« (veto) in da do preiskave sploh ne bo prišlo. To bi grška monarhistična klika uporabila kot dokaz, da se sosedne demokratske republike preiskave boje in da vse zlo v Grčiji prihaja iz tujine. Monarhofašisti bi tedaj še dalje trdili, da v Grčiji ni državljanske vojne, marveč samo »polgovorno stanje« s sosedji, posebno z Jugoslavijo. Pred grškim narodom bi vsegrški ljudski odpor prikazali kot tuje, negrško in protigrško gibanje. Pod tem geslom bi poskušali politično in vojaško mobilizirati čim več ljudi in začeti križarsko vojno proti demokratskemu gibanju. Na drugi strani pa bi na ta način ugodili željam onih imperalističnih krogov, ki hočejo, da Grčija ostane protibalkansko mostičke.

Grški monarhofašisti in njihovi začetniki v Angliji in Ameriki so se tudi topot zmotili v svojih računih. Sovjetska zveza se ni uprla predlogu, naj mednarodna komisija preišče položaj v Grčiji, Albaniji, Jugoslaviji in Bolgariji pa so izjavile, da so pripravljene s komisijo sodelovati, ji nuditi potrebno pomoč in jamstvo, če bodo člani te komisije hoteli preiskovati položaj na obmejnem ozemlju teh držav.

Tako je ob koncu januarja anketna komisija Varnostnega sveta prišla v Atene. Od tedaj je z vsakim dnem

rasla zaskrbljenost grških vladodržcev in njihovih inozemskih pokroviteljev. Upravičeno so se zbal, da bo anketna komisija v Grčiji odkrila mnogo zanje dokaj neprijetnih resnic, zato je grški monarhofašistični tisk že prve dni izražal željo, naj anketna komisija čim prej zapusti grško prestolnico in gre na mejo, ali še bolje, čez mejo, v sosedne države. Predstavniki držav, ki so zaradi svojega vmešavanja neposredno odgovorne za današnje stanje v Grčiji, so na vse načine poskušali prikriti delo komisije pred javnostjo. Reakcionarji ameriški in angleški listi so odkrito pisali, da se ne sme ponoviti napaka pariške konference, ko so dovolili tudi novinarjem dostop na vse seje. Angleški predstavnik v komisiji je ponovno skušal preprečiti, da bi se anketna komisija resno lotila razpravljanja o vprašanju, kdo je kriv državljanske vojne v Grčiji in položaja na njenih mejah.

Pričakovanja grške vlade se niso izpolnila. Komisija je ostala v Atenah nad tri tedne. Že v začetku se je mogla prepričati, da so obtožbe grške vlade proti severnim sosedom neutemeljene. Na dejstvih temelječi in z dokumenti podprti ekspoziciji predstavnikov Jugoslavije, Bolgarije in Albanije so razgalili laži grške monarhofašistične klike. Zasluge predstavnikov mnogih grških političnih in nepolitičnih organizacij, zasluge več sto priči, na tisoče spomenice, ki jih pošilja grško ljudstvo anketni komisiji, preiskave na otokih, kjer so internirani grški politični jetniki, in preiskave v koncentracijskih taboriščih so jasno pokazale, kateri so vzroki sedanega trpljenja grškega ljudstva.

Jugoslovanski delegat je pred anketno komisijo tudi dokazal, da je Tsaldarisov dokazni material, ki ga navaja in spomenice Varnostnemu svetu, navadna potvorba, in zahteval, naj komisija natančno prouči Tsaldarisove »dokumente«. To proučevanje je pokazalo, da ni niti ene trditve grške vlade, ki je ne bi dejstva ali dogodki postavili na laž. Njeni dokumenti so polni protislovij. Obtožbe in dokazi iz spomenice, ki jo je decembra meseca Tsaldaris poslal Varnostnemu svetu, so v mnogih bistvenih točkah drugačni od obtožb in dokazov iz ekspozicije Kyrouja, grškega predstavnika pred anketno komisijo, samo dva meseca kasneje. Priče grške vlade, ki jih je zaslila anketna komisija, očitno lažejo, pri vsakem vprašanju zastopnikov demokratskih držav se zmedejo in v svojih izjavah zapletajo. Ena priča »očividce« postavlja na laž dru-

go. Najvažnejše pričevanje v nekem dokazu daje »zaprti« bandite, ki pa je po drugem dokumentu padel že nekaj mesecev prej, preden je bil zaslisan. Celo grški predstavnik v anketni komisiji je bil prisiljen priznati, da so v poslasticah, s katerimi je hotela grška vlada obtožiti severne sosedne pred anketno komisijo, protislovja.

Monarhistična grška klika, ki je hotela postaviti na zatožno klop sosedne demokratske države, sedi zdaj sama na zatožni klopi. Razumljivo je torej, da so monarhofašisti izgubili glavo in da so v svojem tisku začeli napadati posamezne člane komisije, njenega sekretarja in vso komisijo. Tako napada časopis »Elinikon Aima« celo Veliko Britanijo in Združene države Amerike (ki ščitita monarhofašiste), češ da sta prodali Grčijo Rusiji in da je v anketni komisiji na delu peta kolona.

Drug monarhofašistični list »Etniko« Kirikos« pa javno grozi in histerično vpije: »Ven z anketno komisijo!«

Grški monarhofašistični vladodržci so se ujeli v mreže svojih lastnih laži. Dejstva so trmasta zadeva. Anketna komisija je imela že doslej priložnost ob blizu ugotoviti pravi razlog, ki je prisilil grško ljudstvo, da je znova zagrabilo za orožje in odšlo v gozdove. Partizansko gibanje, za katerega je trdil Tsaldaris, da ga podpirajo in podpihujejo sosedne države, se je razširilo po vsej Grčiji. Je to oboroženo boj grškega naroda za svobodo, neodvisnost, demokracijo in mir, za republiko.

Komisija je mogla ugotoviti, da je monarhofašistična klika tista, ki vodi izživalno politiko proti severnim sosedom Albaniji, Jugoslaviji in Bolgariji, da prav ona organizira incidente na meji, v svoji deželi pa daje zatočišča in oborožuje iz Jugoslavije, Albanije in Bolgarije pobege fašistične zločince in okupatorjeve hlapce.

Komisija se je mogla prepričati tudi o tem, da je osnovni razlog za sedanji položaj v Grčiji vmešavanje britanskih oboroženih sil in posledica angleške politike, ki je z oboroženo intervencijo privedla na oblast vse dosedanjo grško vlado po porazu Nemcev, pripravila marca lani volivno komedijo, 1. septembra lanj vsilila plebisit, pripeljala v Grčijo kralja Jurija in vsilila grškemu narodu sedanji režim.

V interesu miru na Balkanu in v Evropi je, da se sedanje stanje v Grčiji odpravi. Anketna komisija naj v imenu demokracije, pravice in trdnega miru objektivno, javno in odločno obsodi krivce.

NAŠE ŽENE OB 8. MARCU

Uresničitev gospodarskega plana je osnovna naloga vseh državljanov - torej tudi naših žena

Poslanica voditeljice demokratičnih žena Dolores Ibarruri - La Pasionaria-e sovjetskim ženam 8. marca 1937

„Ve se lahko veselite in smejete, ko delate in sodelujete pri utrjevanju vaše domovine“

(»Pravda«, dne 8. marca 1937)

Ni jubilej, ni praznik, je dan borbe. Je dan, ko izražajo žene vsega sveta ogorčenje nad suženjskim položajem brez pravic, je dan, ko se borijo za to pravico.

Ta mednarodni dan ima samo za dvoje narodov drugačen pomen: za vas, žene velike domovine socializma, in za nas žene Španije, ki se bori in ki je pripravljena raje umreti, kot da bi dovolila fašizmu, da zmagovalno razvije svoje krvave zastave. Ve, odlične žene Leninove in Stalinove dežele, spomnite se na ta dan vaše bedne suženjske preteklosti, ko ste bile prepustene neusmiljenemu izkoriščanju. Ko delate obratun prehojene poti, ugotavljate s čustvom zadovoljstva, da je velik prepad med položajem žene v stari Rusiji in položajem sedanjih sovjetskih žena, izenačenih z močmi v vseh pravicah. Ve se lahko veselite in smejete, ko delate in sodelujete pri ustvarjanju vaše domovine, na katero mečejo fašistični krvniki poželjive poglede, prevzete od edine želje, da bi usmerili svet nazaj, k temnim suženjskim srednjeveškim časom.

8. marca moramo me, žene republikanske Španije, ponoviti prisego, ki smo jo dale na dan izbruha vstaje. Na mednarodni ženski dan izražamo še enkrat svoje srčilo ogorčenje proti fašistični intervenciji. Me rajši umremo, kot da bi nas podjarmil fašizem, me smo pripravljene nadaljevati borbo z neutrudljivim nardusenjem in odločnostjo.

Me nočemo umreti, preden dosežemo svoj cilj. Hočemo živeti svobodno življenje, hočemo živeti za revolucijo, hočemo živeti za to, da postane Španija resnično naša domovina, da Španija ne bo več dežela, kjer se pod hladno radostjo in zvokom kitar skriva stoletno trpljenje zatiranih žena, izkoriščanih delavcev in kmetov.

Mi hočemo biti svobodni in zato se borimo. Fašizem je hujši od smrti za vsakogar, ki globoko ljubi svobodo in demokracijo. Da bi še enkrat potrdile našo neomajno vero v zmago stvari, ki jo branimo, pošiljamo na ta mednarodni ženski dan plamteče pozdrave in izraze naše velike ljubezni vam, naše sovjetske sestre, ki nam niste bile nikoli tako blizu, kot ste nam danes. Tako kot ve, ne zna nihče razumeti naše težavne borbe, nihče ne zna s tako bratsko roko in s tako nežnostjo posušiti solze naših otrok, nihče ne zna tako toplo izraziti svojo divno in pristržno vzajemnost.

pričakuje naša ljudska republika, da se z vsemi silami in čimprej ustvari socialistična družba in socialistično gospodarstvo, ki je temelj novega srečnejšega življenja.

V vseh panogah gospodarstva se naša žena udeležuje. Ravnanje s strojem je spretno. Delovni uspehi žena, ki so zaposlene v produkciji, gradijo trdno gospodarsko bazo naše mlade ljudske države. Na sliki vidimo ženo pri cirkularni v zaboju žage »Rizzato« v Ajdovščini.

nostjo odseke, referate, oddelke in opravljajo odgovorno administrativno delo. Statistika kaže, da je po okrajih 18, 20 do 25 članov aparata ženskega spola.

žrtv in me žene smo vedno pripravljene.

Nov način gospodarstva, zadržno življenje, ki je prva oblika napredka, je prav tako področje, kjer se žene udeležujejo. Ni je zadruga, bodisi nabavno-prodajne, mlekarke, kmečko-produktivne itd., da žene ne bi sodelovale. Tovaršica Francka, žena-zadrugarka kmečko-produktivne zadruge v Podragi, pravi:

»V zadrugi nas čaka odgovorno delo. Pokazati hočemo z nesebičnim delom, da smo tudi žene razumele, kaj je gospodarski plan in kaj ljudska država od nas pričakuje. Delamo z veseljem, vmes pa se učimo in idejno oborožujemo, da bomo lažje zmožle izpolniti vse naloge v zvezi z gospodarskim planom.«

Žena prav tako dela v produkciji. V kolikor je industrija razvita in v kolikor odgovarja po delu tudi ženi, je ta sodelovana. V Slovenskem Primorju se je v preteklem letu zaposlilo v produkciji nad 1200, ki danes vršijo odgovorno nalogo pri strojih. Zaposlene so po podjetjih lesne industrije, konzervne itd. Vidiš jo za strojem, ki ga upravlja s spretnostjo in gotovostjo. Njeno delo je enakovredno po kvantiteti in kvaliteti moškemu. Tako na primer na žagi Rizzato dela v zaboju delavka tovaršica; ona dela tam na cirkularni in je s svojim delom bistveno pripomogla pri postavitvi norm in prešla k akordnemu delu. Uspeh 38.000 zabojev, izdelanih v enem samem mesecu, vključuje tudi njeno delo. Ona izjavlja:

»Vse svoje moči bom vložila v delo, da bo podjetje uspešno opravilo nalogo, ki jo od njega pričakuje domovina. Vem, da so naloge težke in odgovorne, vem pa tudi, da bodo izpolnjene.«

Enako važno nalogo so prevzele žene na kulturno-prosvetnem področju. Krepko so zaozale ledino. Treba je bilo prekvatiti predvsem one žene, ki se jih je držala še ona stara mentaliteta o ženi, katere mesto je samo za štedilnikom. Skupni sestanki, izobraževalni krožki, predavanja so se vršila povsod. V kampanjskih tednih prosvetne vsebine so žene priznale, da je njih osnovna naloga preobraziti širokih množic žena, da bodo tako aktivno pomagale v oblikovanju ljudske države. V enem samem tednu so istrske žene odprle nad 50 bralnih in pismenih tečajev, da preprečijo zaostalost in se oborožijo za nadaljnje uspešno delo. V istem času so ostale žene v Slovenskem Primorju pokrenile akcijo, da zagotove svojim istrskim sestram študijski material in jih tudi gmočno podpre. To je obenem najboljši dokaz iskrenih odnosov naših žena, ki so pripravljene, da priskočijo k delu povsod tam, kjer zahtevajo potrebe. Prav tako se žene zavezuje, da je mati novega rodu in da ji vzgoja otrok nalaga velike naloge. Žena je tista, ki je poslala lani brigadirje v Brečko-Banoviči, in žena je tista, ki je pokazala vso pripravljenost, da dá letos za mladinsko progo svoje sinove in hčere, ki bodo v brigadah premagovali na-

Žena pomaga s svojim požrtvovalnim delom v gospodarstvu. Tudi od njenega dela je odvisno, kdaj bo uresničen načrt v kmečkem gospodarstvu.

šala kamenje in opeko za zidavo, nalagala vozove, čistila in obnavljala domove, gospodarska poslopja, šole, ceste, skladala les, dajala pobudo za delo itd. To je delala žena povsod in če danes trdimo, da je obnova dosegla tako in tako stopnjo, ne smemo pozabiti, da je žena bila v celoti zajeta v vsa tekmovanja in da je naša pravilen tekmovalen odnos do dela. Našteti bi morali vsa mesta, trge in vasi in vnesti vse rezultate, ki so jih žene doprinesle v obnovo Slovenskega Primorja, da bi v celoti videli njen delež. Ta njen delež je levji. Primeri množičnega obnove delovnega dela v Idriji, Tolminu in povsod drugod po vaseh so pokazali, kako žena dobro razume vlogo, ki jo mora v ljudski državi nujno odigrati.

Žena nikjer ne stoji ob strani. Njena sodelovanja pri graditvi ljudske oblasti je sodelovalna. Če napravimo prerez aktivne udeležbe, ugotovimo, da znaša 30 in celo do 50% v okrajnih aparatih ljudske oblasti. Žene vodijo z vso odgovor-

Poglejmo še na vasi, kjer žene zavzemajo pravitako odločilno vlogo v osnovnih celicah ljudske oblasti, v naših KLO. Med voljenimi ljudskimi odposlanci so pravitako žene, ki se jasno zavedajo velike odgovornosti pred ljudskimi množicami, ki so jim zaupale velike naloge. Tovaršica Vodopivec Cvetka iz Renč, ljudski odposlanec goriškega okraja, je ob priliki izvolitve dejala:

»Žene stopamo v novo življenje, kar je posledica trdega boja za osvoboditev našega delovnega ljudstva in boja za enakopravnost žene. Naloge žene so velike, ker moramo storiti vse, da bo domovina močna, trdna in svobodna. Me žene bomo vedno in povsod znale brniti velike pridobitve, ki so pogoj srečnega življenja vsega delovnega ljudstva. Zato bomo sodelovale povsod, naše naloge v gospodarskem, političnem, kulturno-prosvetnem področju bodo do skrajnih mej izpolnjene. Prepričana sem, da je življenje v ljudski državi vredno vseh

»V skupnosti je moč«. — Zadržno obdelovanje zemlje bo naša žena v celoti sprejela in zato zagotovila uresničenje petletnega gospodar, načrta v kmetijstvu. (Slika iz Kmečko-produktivne zadruge v Podragi.)

ŽENA-UDARNICA IN LJUDSKI ODPOSLANEC HOČEVAR DARINKA IZJAVLJA:

»Kot enakopravne članice družbe bomo pomagale izvesti naš plan«

Nočevar Darinka je doma iz Plač. Uslužena je v pokrajinskem avtopodjetju v Ajdovščini. Dosegla je naslov udarnice in je ljudski odposlanec novega goriškega okraja.

Že v času NOB je aktivno sodelovala v okviru OF. »V začetku« pravi Darinka, »to je bilo v oktobru mesecu 1942. leta sem začela delati za partizane. Domačini

Tov. Hočevar Darinka, udarnica in ljudski odposlanec

še niso imeli popolnega zaupanja v ženske. Češ, kako bo vendar mogla ženska držati zase take velike tajnosti. Toda z neumornim delom sem zbirala hrano, sanitetni material, bila pri vsakem ilegalnem sestanku. V NOB ženska ni sodelovala le kot ženska, ampak kot do tega časa vedno izkoriščana oseba, ki je stopila v borbo z vso proletarsko revolucio-

narnostjo in zavestjo, da si pripori popolnoma enakopravno mesto v družbi. In to smo dosegle.

Ko je tako govorila, prihihi nek tovariš: »Darinka pojdi, da nekoga obvežeš.« »Tudi bolničarka sem, je dejala, ko se je vrnila. Toda vse delo opravljam z velikim veseljem. »Ko sem prišla na PAP, mi je bilo težko. Saj sem prišla iz vasi, bila sem tako rekoč brez poklica. Tukaj pa so me postavili na mesto uradnice. Res da je šlo v začetku bolj trdo, toda premagala sem vse težave. Ker nisem bila takoj veča vsega pisarniškega dela, sem vedno ostajala v pisarni tudi po uradnih urah, samo da bi se čim več naučila, da bi tako lahko čim več koristila skupnosti. Sicer nisem mislila in niti ne pričakovala, vendar so me zato pošteno delo nagradili z nazivom udarnica. Dan, ko sem prejela odlikovanje udarnice, sem si štela med najlepše dni v mojem življenju. Sedaj pa, ko so me vaščani KLO-ja Sv. Križ (to je vaščani vasi Male Zablje, Sv. Križ, Ceste in Plač) izvolili za ljudskega odposlanca v skupščino goriškega okraja si dnevno prizadevam, kako bi se s študijem oborožila in uspešno delala. Največje veselje so mi uspehi v delu in zato me veseli, če vidim poleg sebe sotovariše, ki imajo z delom veselje, ker le z delom si bomo ustvarili boljše življenje. Edino, kar me še danes boli, je to, da po krivični francoski liniji še vedno niso priključeni k Jugoslaviji vsi naši bratje in sestre. Vendar mi daje zavest, da sem postala popolnoma enakopravna jugoslovanska državljanka, dovolj moči, da bom vse svoje sile posvetila delu, da tudi jaz pomagam pri izvedbi petletnega gospodarskega načrta, ker vem, da bom s tem pomagala tudi še neosvobodjenim bratom onstran meje, da bodo tudi oni čimprej priključeni k naši novi Titovi Jugoslaviji.«

S pripravi na pomladansko setev začenjamo našo petletko v kmetijstvu

Od priprav na pomladansko setev je mnogo odvisen ves nadaljnji uspeh, s skrbnimi pripravi mi lahko v marsikateri zagotovimo dobro letino. S to zavestjo se je treba na podeželju lotiti dela in se obenem zavedati velikega pomena načrtnega gospodarstva, ki daje tudi kmetijstvu pomembne naloge. Še mnogo bolj kot z zaostalostjo v industriji se moramo pri nas boriti z zaostalostjo v kmetijstvu. Razdrobljenost zemlje in njeno nesmotno izkoriščanje, pomanjkanje strojev in nezaupanje do strojne obdelave — to so težave, ki jih bo odpravilo ali vsaj omililo načrtno kmetijstvo. Da pa bo možno naloge načrtnega kmetijstva uresničiti, je treba pred vsem pridobiti kmeta za zavestno udeležbo pri izvajanju plana, prepričati ga o pomembnosti vloge, ki jo ima pri reševanju gospodarskih problemov. To je dolžnost množičnih organizacij na deželi, kmetijskih obdelovalnih in drugih združenj, ki naj vzporedno z ukrepi naše ljudske oblasti vrše konkretno agitacijo za prepričanje kmeta, kakšno so njegove dolžnosti in kakšne koristi bo imel od izvršenega plana.

Takojšnje neposredne naloge za pomladansko setev pa so: Kaj in do kdaj bodo na območju posameznega krajevnega odbora posejali, pripravila semena in sklepanje pogodb za strojno obdelavo. Uredba o obvezni obdelavi zemlje ima namen zagotoviti smotno izrabo naše orne površine. To uredbo in navodila, ki jih je z njo v zvezi izdalo naše kmetijsko ministrstvo, naj dobro preštudirajo vsi naši ljudski odbori in s pomočjo gospodarskih svetov in zadrug na vasi ter s sodelovanjem kmetovalcev izdelajo načrt za svoj okraj oziroma kraj. Tak načrt pripraviti se pravi tehtno premisliti, kako si bodo n. pr. v kraju, kjer imajo dovolj vprežne živine in orodja, pomagali drug drugemu, kako si bodo pomagali kraji med seboj itd. Tako medsebojna pomoč je najuspešnejša tam, kjer so kmetije združeni v raznih zadrugah, kajti prav zadruga bodo največ pripomogle k načrtnosti v kmetijstvu.

V načrtu je treba tudi predvideti, kaj bodo v določenem predelu sejali. To je zaenkrat pri nas še precej težko vprašanje. Vsak posamezen kmetovalec je še tako zelo navezan na svoje krpe zemlje in na gojitev vseh njemu potrebnih pridelkov. V tem je zlasti potrebna prevzgoja naših kmetovalcev, da bodo torej pred vsem gojili tiste kulture, ki na njihovi zemlji najbolje uspevajo in obenem zaupali svoji ljudski oblasti, da jim bo preskrbela vse ostalo, kar potrebujejo. Splošni vsedržavni plan predvideva za Slovenijo zmanjšanje površin s koruzo, za katero naše podnebje ni prav posebno prikladno. Tega ne smemo napačno razumeti — še bomo tudi pri nas sadili koruzo v predelih, ki so za to ugodni, tu pa bomo še bolj pazili pri izbiri semen (pri posevkih koruze iz nestrokovne izbranega semena dobimo do 40% jalo in zaostalih rastlin.)

Vsi bolj pa bo treba zlasti v okolici meš in industrijskih krajev pospešiti vrtnarstvo, pridelovanje zelenjave in sadjarstva. Večjo pozornost bo treba tudi posvetiti gojenju industrijskih rastlin. Na zadnji seji glavnega odbora OF je dejal tov. Marinko: Naša industrija rabi vrsto rastlin, ki jih predstavljajo poljedelske kulture (lan, konoplja, sladkorna pesa, hmelj, oljarske itd.) Rast produktivne teh polsušarvin mora ustrezati rasti kapacitete naše predelovalne industrije. Tudi pri izvedbi tega načela se bo izkazalo razumevanje kmeta za naše potrebe. Naslednje vprašanje je preskrba s semeni. Cesar kmet sam nima, mu bo v

Kmečko-obdelovalna zadruga v Podragi

Težka industrija se ne bo gradila sama, ampak jo bomo gradili tudi mi kmetovalci. V svoje delo zaupamo in lahko rečem, da so začetni uspehi že vidni. Sicer nismo strokovnjaki, vendar nas bo delo samo in razvoj dela pripeljalo tudi do tega.«

V jarku za njim in pred njim pa zgovorno pritrjujejo njegovim besedam udarci krampov, zvenket lopat in ogromna množina že prekopane lapornate zemlje. Težko je razkazati teren, ker je razdrobljen na različne odseke. Radi bi z delom pohiteli, da jih čas ne bi prehitel. Zadruga je naročila traktor za globoko oranje, ki bi sprostil dokaj delovnih sil. Zato je njih mnenje popolnoma pravilno, da odgovorni činitelji morajo storiti vse, da stroj pride čimprej.

Kot delavec sodeluje tudi tovariš Lavrenčič Franc iz Bedanj. Skupno s tovarišem koplje vinograd na samem in na »kontratu«, kot imenujejo pogodbeno delo. Delo napreduje. Hladno je, vseeno so rokavi visoko zavahani in udarci so polni gotovosti. Pozanimal sem se, čemu se je odločil za tak način dela. — Tovariš Lavrenčič pravi:

»Z delom hitim, ker pojdem po končanem delu na mladinsko progo Samac-Sarajevo za 6 mesecev. Končno je vseeno, mi bomo zagotovili v Samcu gospodarske uspehe in bo naše delo izpopolnjevalo napore zadrugarjev, ki bodo prav tako vložili vse svoje sile, da bomo kot celota uspeli.«

V novo skopan vinograd bodo vsadili do 10.000 sadik in številno po možnosti tudi preseleli. Del sadik je že zagotovljen, obenem pa razpravljajo o možnosti, da sadike naročijo drugod. Zanima jih kako bi uspevale štajerske z ozirom na njihovo zemljo in klimo. V kolikor so zbrali podatke, so povoljni. Zene in dekleta v teh dneh pobirajo odrezke trti »rožje«, kot ji imenujejo po domače. — Moški so trte obrezali in pripravili potrebno kolje. Delo se izpopolnjuje in vidi se, da pristopajo k delu s posebnim zadovoljstvom in v zavesti, da je zadruga obdelava uspešna. Med člani lahko povsod vidi visoko moralo in pripravljenost. Preskrbeli so si drva, popravili so nekaj hlevov, navozili so krmo in stelo. — Živinorej, ki bo poleg trtoje njihova glavna naloga, polagajo nove temelje. Pričeli so z gradnjo zadržnega hleva v Podragi. Med člani druge so možje-zidarji in jim gre delo dobro izpod rok. Hlev je 17 m dolg in bo sprejel 25 glav živine. Načrt predstavlja moderno urejeno poslopje s tlakom iz lesenih kock, ki so že pripravljene. Ta tlak bo v pasu ležišč. Vse ostali prostor skupno s kanalizacijo in zbiralno jamo bo cementen. Cement, železo in vse potrebno je že na mestu in v delu. Redili bodo predvsem krave-mlekarice, ki bodo sčasoma samo ene plemenske vrste. V hlevu je določen prostor tudi za naraščajoč drug hlev, ki je prav tako last zadruga, je v Vipavi. V njem je 25 glav živine. — Načrt zahteva zagotovitev dovoljne krme. Del njiv bo po načrtu posejan s krmilnimi rastlinami, ki bodo zalagale zadrugne hleve. Na ta način bo gospodarstvo zadruga pravilno kanalizirano in bo obenem preprečen drobnjarski način kmetijstva, ki ga je prejšnji protiljudski režim bodisi fašistični ali pa predaprilski v Jugoslaviji kmetiskim množicam vsiljeval.

Ureditev vinograda in hlevov je sedaj osrednja naloga zadrugarjev. Sedaj je vse njihovo delo osredotočeno v to smer. Mesec maj je določen kot meja, da bodo dela v vinogradu zaključena in da bodo sadike posajene. Vreme v splošnem ni zadovoljivo, vendar delo napreduje, v ostalem pa ni rečeno, da bo moča trajala nepretrgoma. Vršijo se še manjša dela doma, ureditev lastnih domov, popravilo orodja itd.

S traktorsko postajo v Ajdovščini so se takoj po ustanovitvi pogodili zaradi oranja njiv. Imajo tudi sami že svoj lasten traktor. Vprašanje gnojenja in gnojil so rešili tako, da so hlevski gnoj kupili pri vojaških edincah v Vipavi, obenem pa naročili 500 kvintalov umetnih gnojil, ki jih republika daje na razpolago. Slabo vreme ovira, da gnojila še niso prispela.

Za prevažanje je določen par konj. Za izvedbo svojega načrta so si preskrbeli železo za betoniranje, 15 m³ peska, 40 q cementa, apno. 8 m³ borovega lesa so porabili za izdelavo lesenih kock za tlakovanje hlevskih podov. Predvideno so tudi vse potrebe, da bodo gospodarstvo izpopolnili. Tu je vključen traktor za globoko oranje. Na ta način bodo izpopolnili stroje, ki obsegajo: traktor, mlatilnico, stroj za košnjo, stroj za grabenje in ki jih že imajo. Poleg tega imajo lastno žago in mlin. Potrebno jim je še 15 q žice za vinograd, semenski krompir, travna semena. Za živino pa predvidevajo večjo količino sene in otrobov.

Življenje in delo zadruga poteka v tesni povezavi s pristojnimi organi ljudske oblasti, državnimi ustanovami in sindikalno organizacijo, ki jim je preskrbela kratkoročno posojilo v znesku 500.000 lir in zagotovila gotovo število delavcev, ki so pri začetnih delih potrebni. V razgovoru zadrugarji poudarjajo potrebo po kmetijskih strokovnjakih, prav tako jim je potreben knjigovodja in zmorna administrativna moč. Čutijo, da mora upravni aparat delovati brezhibno, da se bodo laže in v bolj popolni meri vrgli na delo. Določen je tudi skupen nakup življenjskih potrebščin pri »Naprozi« v Vipavi iz razloga, da se vsak posameznik ne bavi z drobnim nakupom in izgubljanjem dragocenega časa. V vasi je tudi obrtnik krojač, ki tudi stremi, da z vzgojo kadrov ustanovi krojaško zadrugo. Ni član zadruga, ker je obrtnik. Pač pa je tovariš Vidrih dal zadrugi na znanje, da člani, ki bodo dajali v delo, uživajo 25% popust. Zadruga je ta predlog vzela v sklep. Vse kaže, da se življenje v temeljih spreminja, zadruga povezuje se stalno več. Nekaj skrbi in tudi časa vzame raztresenost parcel, kar pa se bo dalo ob poznejšem razumevanju premostiti — z zamenjavo parcel ali pristopom novih članov.

Pri presojanju dela v novo rojeni zadrugi je treba predvsem razumeti, da so zadrugarji pristopili iz nesebičnih namenov k zadrugi obdelavi zemlje. Uspehi se že vidijo, organizacija in razdelitev dela kaže prve sadove. Na vsak način pa bo prihodnost pokazala, da je to edino pravilna pot za uresničitev gospodarskega načrta, kjer bo naš kmetovalec v skupni borbi za dvig blagostanja vsega našega delovnega ljudstva, prevzel odgovorno nalogo in jo v celoti izpolnil. — Predsednik zadruga tov. Semenč Anton, Lozej Pavel, Zgar Ivan, Zorž Jože, Vidrih Franc, pri članih zadruga, kot poštvalni ljudje, uživajo priznanje in zaupanje. Zadrugarji sami pa se čutijo kot trdno jedro. S svojim delom bodo pokazali kakšni zadrugarji so. Brez dvoma se zato čutijo močne in pripravljene na razne napore in težkoče, kar dokazujejo že sedaj.

Sledijo izvajanjem predsednika vlade in sekretarja IOOF Mihe Marinka, ki je dejal: »Stroji in zadruga bodo prinesli več načrtnosti v poljedelstvo.« V zvezi s tem so zadrugarjem njihove naloge jasne. — Zadruga zavest se utrjuje na skupnih sestankih, kjer študirajo gospodarska vprašanja in bodoče perspektive v zvezi s planskim gospodarstvom.

Člani zadruga so vložili vso svojo zemljiško posest in živino, skupno 68 ha zemljišča. Poleg tega vplača vsak član delež 10.000 lir v obrokih, jamstvo pa je petkratno. Člani si obdrže nekaj zemljišča, ki si ga volijo v hišne potrebe, tako imenovane »ohišnice«, ki merijo približno 2000 kvad. metrov. Živi kot mrtvi inventar je prešel v last zadruga.

Upravni aparat, ki je zadrugi nujno potreben, da se lahko pristopi k sistematičnemu delu, šteje 6 članov, dalje obstoja nadzorni odbor, vsi člani pa imajo določene namestnike.

Zadruga je bila ustanovljena lani, koncem novembra in kakor je že povedano, je prebredla osnovne težave. — Zadruga je torej mlada, pač pa ima vse pogoje, da se razvije v vzorno gospodarsko celoto. Vstopili so srednji in mali posestniki in kar je najvažnejše, pristopili so s popolnoma jasnimi pojmi o zadržništvu in polni poštvalnosti. — Njihovo dosedanje delo kaže, da so v uspeh trdno prepričani. Prebivalci, ki v zadrugo niso včlanjeni, v glavnem pričakujejo, kako se bo zadruga nadalje razvijala. Po njihovih izjavah bi sodili, da omahujejo le zaradi tega, ker jim je taka oblika gospodarstva še nova.

V kolikor dopušča vreme, se že izvaja gospodarski načrt, ki so ga skupno sestavili. — Prebleli so prvotni sistem gojenja polikultur. Uskladiti hočejo načrt z vsemi pogoji, ki so zadrugi dani. Tako so se odločili za gojenje monokultur. Osnova jim je trtoje in živinoreja. Jasno je, da ni mogoče zaenkrat striktno preiti v nov sistem, pač pa se bo prehod vršil postopoma.

Trenutno so kljub slabemu vremenu vztrajno na delu. Povečujejo ploskev vinograda. Prekopavajo zemljišče do 1.10 m globoko. Zaenkrat so se lotili dela s primitivnim orodjem, s krampi in lopatami. Tovariš Žgur Ivan iz Podrage, ki je odgovoren za vinogradništvo, tudi sam skupno s tovariši koplje. Če ga povprašajo kako delo napreduje, govori: »Kar nas je v zadrugi delamo z ljubeznijo in nesebičnostjo. Radi bi pokazali ostalim ljudem, da je njih oklevanje in nezaupanje v našo delovno skupnost neutemeljeno. Zavedamo se, da je zagotovitev uresničenja gospodarskega plana naša naloga, ki jo bomo tudi izvršili.«

Močno pa je potrebna dokončna odločitev za strojno obdelavo, ki bo nadomestila pomanjkanje delovne sile na deželi in zagotovila večji in boljši pridelok. Lanskoletne izkušnje s strojno obdelavo so v mnogih krajih odprle oči tudi onim nevernežem, ki niso zaupali stroju. V Sloveniji je nekaj manj kot ena tretjina vse orne površine primerna za strojno obdelavo. Doseči moramo, da bo vse to v resnici s strojem obdelano. Odpravljati zaostalost v našem kmetijstvu se da s stalnim izboljšanjem metod in organizacije dela. Zato ne smemo prezreti in zanemariti tega, kar imamo na razpolago. Naše traktorske postaje in brigade so toliko izpopolnjene, da bodo lahko nudile izdatno pomoč pri vseh kmečkih delih, tako pomladanskih kot poletnih, pri košnji, žetvi itd. Ob pričetku pomladanskega dela bo pripravljenih 34 traktorskih brigad in štiri strojne postaje.

Po naročilnicah, ki jih bodo poslali posamezni kraji in zadruga, si bodo brigade razdelile delo tako, da bodo čim bolj izkoristile delovni čas in potrošnjo goriva. Zato naj povsod z naročili pohite in s prepričanjem vključijo vanje vse kmetovalce svojega kraja, ker bo na ta način dosežena smotnejša obdelava.

Z dobro premišljenimi pripravi za letošnje setev pričenjamo našo prvo petletko tudi v kmetijstvu.

V BUKOVJU SMO ČISTILI ZAMETE

Zadnje dni je pri nas neprestano snežilo, d so bila vsa pota neuporabna. Kakor hitro pa je meteo ponehal, je šlo vse prebivalstvo na delo, da zopet vzpostavi promet in zveze s soslednimi vasi, zlasti s Postojno. Že v četrtek je mladinska organizacija zbrala material ter sama napravila snežni plug. Naslednji dan pa smo vsi odšli na ceste. Pet voznikov je zapreglo plug, mladina in člani drugih organizacij pa so odmetavali zamete ter čistili ceste za plugom. Do opoldne so bili vse ceste očiščene: po Bukovju samem, v Gorenje in Bel-sko ter proti gozdu. Napravili smo 195 udarniških ur.

Nada Sever.

Kopanje novega zadržnega vinograda napreduje pod skrbnim vodstvom zadrugarjev in ob silni poštvalnosti članov in kljub slabemu vremenu

Ljudstvo ve, da je proga Šamac-Sarajevo temelj naše lepše bodočnosti

Za naše brigade smo zbrali preko 2 milijona lir

Teden naših brigad je ponoven dokaz, kako se delovno ljudstvo zaveda velikega pomena izvedbe in prekoračenja petletnega plana industrializacije in elektrifikacije, ki pomeni zagotovitev popolne gospodarske neodvisnosti Jugoslavije in ustvarjanje srečnejše bodočnosti delovnih ljudi. Delavci, kmetje in delovni izobraženci so si na jasnem, da je treba v dolgi verigi nalog petletnega plana prijeti vedno tiste vize, ki so trenutno najvažnejše. Tak vozel je danes med drugim — oprema mladinskih brigad, ki bodo gradile progo Šamac-Sarajevo. S kakšnim zanosom je ljudstvo rešilo to nalogo, nam dokazujejo uspehi tedna za naše brigade: po še nepopolnih vesteh je bilo zbranih preko 2 milijona lir. Po posameznih okrajih so samo v denarju in s prostovoljnim nadurnim delom zbrali sledeče vsote: Goriški 550.067 lir, Postojnski 400.000 lir, Idrijski 362.070 lir, Bistriški 360.000 lir, Tolminski 115.000 lir in Sežanski 100.686 lir, skupno torej 1.784.423 lir. Niso pa še prodali vseh nabranih živil; ko bo izveden tudi v tem končni obračun, bo celotni dohodek tedna znašal prav gotovo preko 2 milijona lir.

Mladina ve, da je v tekmovanju za III. kongres LMS, ki bo 15. maja, med najvažnejšimi nalogami tudi zbiranje graditeljev mladinske proge. Njeno glo-

bo je tudi tam gospodarsko stanje slabo, so zbrali 4600 lir, 7 mladincev pa bo šlo v brigade. V Herpeljah in Kozini so zbrali 14.471 lir, za progo pa se je javilo 8 mladincev in mladink. V Kostelcu so zbrali 85 kg krompirja, 23 kg fižola, 2 kg moke, nekaj čebule, graha in jaje, v skupni vrednosti 2681 lir. V Črnom kalu pa so v denarju, blagu in s prireditvijo dobili 4612 lir. V Herpeljah-Kozini je sindikalna podružnica mešane stroke nabrala 4621 lir, podružnica okrajnih nameštencev pa 6116 lir. V krojaški zadrugi, ki ima 12 članov, so dali 3200 lir. Mladina iz Prišnice je izdelala značke in zanje zbrala 3000 lir.

V Idriji je samo sindikalna podružnica živorebrnega rudnika dala 100.000 lir za brigade. Zene v mestu pa so v rationskih stentasi objavljale uspehe posameznih predelov. Vršila se je tudi konferenca gimnazije, srednje tehnične in ženske obrtne šole, na kateri so razpravljali predvsem o izboljšanju učnega uspeha, kajti to je prva naloga dijakov, ako hočejo potem v čim večjem številu delati na prog. Iz bližnjih vasi v okolici Idrije se je samo za 1. izmeno javilo 60 brigadirjev. Kljub temu, da so bile v Idrijskem okraju med tednom hude vremenske nepravilnosti, saj je padlo do 3 m snega, je vendar ljudstvo dokazalo, da

gade. Že v pričetku tedna so v Hirske Bistrici zbrali 20.000 lir, okr. NAPROZA je dala 50.000 lir, v Novokračinah so žene zbrale 4163 lir, v Topoleu 3000 lir, v Bači 9117 lir, v Pogorah 4259 lir, v Zabičah 3172 lir, v Suhorju 7166 lir, v Bregarjih 4159 lir in v Jelšanah 2107 lir. Iz tovarne Samasa so skupno prispevali 10.596 lir, delavci v rudniku pa so s prostovoljno enodnevnino zbrali 15.000 lir. Koseze so dale že v prvih dneh 2698 lir, Kozjane 3162 lir, Podlente 1120 lir, Tehčane 1261 in Kotežovo 1605 lir.

V Tolminu se je vršil v pričetku tedna množični sestanek, na katerem so razpravljali predvsem o prog. Šamac-Sarajevo. Sklenili so, da ne bodo poslali samo ene brigade, temveč dve ali celo tri, ki se bodo imenovali po tolminskih puntarjih. Zene so v Tolminu takoj ob pričetku tedna zbrale 16.985 lir. Dijake iz gimnazije, ki so se obvezali, da gredo na progo, bo spremljal tudi profesor Strbenk. Mladina iz Volč je zbrala 4000 lir za progo, v Kobaridu pa so 5000 lir darovali za brigado. Ob zaključku tedna so dijaki in dijakinje tolminskega učiteljskega prireditelja v dvorani Ljudskega doma Kajuhov recitacijski večer z geslom »Junakom borbe sledi junaki dela!« poudarili so, da je sedanje tekmovanje za izgradnjo prav tako pomembno, kot je bila oborožena partizanska borba za osvoboditev. Stopnik, vasica ki šteje samo 15 mladinec, bo dala v delovne brigade 7 mladincev in mladink. V Bači pa so že v pričetku tedna zbrali 1000 lir in 30 kg živeža.

V Postojnskem okraju so na plenarnem sestanku okrajnega odbora mladine sklenili, da bo šlo od tamkaj graditi progo 300 mladincev in mladink, ostali pa bodo doma sodelovali v delovnih enotah s ciljem »Obdelali bomo sleherni kosček zemlje«. Delavci parne žage v St. Petru na Krasu so dali za brigade 2530 lir, pionirji iz Hrast pa so zbrali 285 lir. V Belskem so žene zbrale 5045 lir, 145 kg krompirja, 12 kg fižola, 45 jaje in 12 kg moke, 6 mladincev pa se je javilo na 1. izmeno. Iz Landola bodo šli graditi progo 4, iz Buj 3 mladinke, v Dolenji Košani so darovali 2085 lir, 32 kg krompirja in nekaj orodja, v Kočah 2085 lir, 120 kg krompirja, 10 kg fižola, 30 jaje, 30 kg svinjskega mesa in razno orodje, iz Matenje vasi bodo šli na progo 3, iz Petelinja 4, iz St. Petra 10, Hrastje jih bo dalo 5, Radohova vas pa 9.

Preko 2 milijona lir zbrane vrednosti — to je številka, ki dokazuje globoko zavest delovnega ljudstva, da sedaj z ustvarjalnim delom gradi lepšo bodočnost sebi, ne pa peščici izkoriščevalcev, kot je bilo včasih. Delavci po tovarnah in rudnikih, mali in srednji kmetje po naših vaseh, delavni izobraženci, mladina in žene — vsi delajo danes za skupni cilj — za izgradnjo socializma v Jugoslaviji, za izgradnjo nove družbe.

Resnica pa je, da nekateri poindinci v tednu naših brigad niso storili toliko, kot bi lahko. Tako so n. pr. v Zagorju na Pivki, ki je premožna vas s 545 prebivalci, zbrali le 1040 lir in gostilničarji so dodali še 500 lir. Tako so v vasi Selce, ki ima po večini bogate kmete, dali komaj 607 lir in nekaj živil. Taksi podobni primeri, ki jih je še nekaj, dokazujejo, da nekateri premožnejši skrbijo bolj za svoje osebne koristi kot pa za

Nabrano hrano so žene pripeljale na zbirni center.

dobrobiti skupnosti. Takšne ljudi naj bi učila 72 letna žena Ivana Renčar iz Divače, ki je na smrtni postelji dejala svojim sinovom in hčeram, naj nikar ne polagajo vencev na njen grob, ampak naj denar raje podarijo za opremo mladinskih delovnih enot; ta žena je živela z vsem srcem v novem svetu, za katerega nadaljnji razvoj in napredek je vredno tudi nekaj žrtvovati.

Nekoliko pomanjkljivosti je bilo tudi v tem, da se ponekod prepočasi zbirali denar in rezultate in da zato ni bilo mogoče dovolj naglo oceniti celotne uspehe. Najbolje pa sta se v tem pogledu izkazala okraja Goriški in Sežanski.

Teden naših brigad je prvi korak k izvedbi petletnega načrta

Z neprecenljivo poštrevnostjo v tednu naših brigad so osnovne ljudske množice dokazale, da čutijo in delajo za gospodarski dvig svoje domovine. Toda s tednom brigad vse naloge še niso izvršene.

Zlasti našo mladino čaka še veliko dela. Kmalu bo prišel dan, ko bo prva brigada »Janka Premrla-Vojka« odšla na progo. Za prvo brigado bo odšla druga, tretja, skupno devet. Na plenarnem sestanku GO LMS smo se obvezali, da bo iz Vzhodnoprimerjskega okrožja gradilo progo skupno 2500 mladih junakov dela. Prijavilo pa se jih je doslej 1466 — treba bo torej dobiti še nad 1000 mladincev in mladink, če hočemo obvezo izpolniti; toda hočemo jo ne samo izpolniti, ampak tudi prekoračiti! Priprave za odhod 1. brigade naj zajamejo sleherni mladinski aktiv, vse ljudstvo; poskrbimo, da bodo graditelji res dobro oblečeni, obuti, opremljeni, poskrbimo tudi, da se takoj postavijo vodilni kadri brigade, čet, vodov in desetin, ki bodo sposobni prevzeti veliko odgovornost — vodstvo mladine v delu, pa tudi vzgojo. V predelih naših okrajev, ki se trenutno nahajajo še v coni A, se bo vršil tudi teden za brigade od 16. do 23. marca;

naj se v teh vaseh in tovarnah mladina uči na izkušnjah vseh ostalih predelov okrožja.

Le z nadaljnjim, še bolj poglobljenim sodelovanjem vsega delovnega ljudstva in s še večjim poletom bo mladina lahko izgradila progo Šamac-Sarajevo in s tem postavila temelje gospodarske izgradnje naše domovine, Federativne ljudske republike Jugoslavije.

MLADINA, PRIJAVI SE ZA GRADNJO PROGE ŠAMAC—SARAJEVO!

Delo mladine v Belskem

Mladina iz Belskega noče zaostati za ostalo mladino ljudske republike Jugoslavije, hoče dati od sebe vse sile za čimprejšnjo zgradnjo naše domovine. Prav tako kot za časa NOB se zaveda, da si z delom ustvarja lepšo in srečnejšo bodočnost. Vsi prebivalci so prispevali z vsem, kar so mogli, za opremo MDB, ki bodo odpotovale že 1. aprila na progo Šamac-Sarajevo. V denarju in živežu so zbrali 8487 lir. S tem hočejo dokazati vsem protiljudskim elementom, katerih želja je, razkosati bratstvo in enotnost naprednega ljudstva, da strnjeno stopajo v lepšo bodočnost. Z vso dobro in trdno voljo so se tovariši: Bajc Franc, Kolenc Janez, Požar Anton, Zakelj Ivan, Simič Franc in 30 odstotni invalid iz NOB Kolenc Franc obvezali, da bodo odpotovali na Mladinsko progo, kjer se bodo zavestno borili na delovnem področju.

Volk Viktor.

Pri predaji nabrane hrane se ta steha in zamenja pri ustanovah v denar, s katerim bodo graditelji proge Šamac-Sarajevo preskrbljeni.

boko ljubezen do skupnosti nam najbolj dokazuje pismo, ki so ga v pričetku tedna pisali okrajnemu odboru mladine pionirji iz Hruševja:

»Tudi pionirji iz Hruševja bi radi šli v delovne brigade. Nekateri bolj razviti smo se ponudili, pa so nam rekli, da smo vseeno še prešibki in da je naša naloga učenje.

Nekaj pa le hočemo prispevati za Mladinsko progo, zato bo vsak pionir dal ves prihranjeni denar za brigade, kar bomo storili v tednu naših brigad. Tako bomo tudi mi prispevali k velikemu delu. Doma pa bomo pri delu nadomestili starejše brate in sestre, ki odidejo na progo. Hočemo se tudi pridno učiti, da bomo mogli čim prej tudi sami delati za skupnost, saj nam je tako dejal tudi tovariš Tito.«

Po vseh aktivih ljudske mladine so v tednu brigad sprejemali obveze, koliko jih bo odšlo graditi progo. Dosedanji uspehi so sledeči: iz Goriškega okrožja se jih je že prijavilo 271, iz Tolminskega 250, iz Idrijskega 150, iz okraja Il. Bistrice 140, iz Sežanskega 102 in 100 iz Postojnskega. Poleg tega se je pričela prijavljati tudi mladina iz cone A, in sicer iz bivšega okraja Miren 250, Brd 150 in Kanalskega 53. Skupno se je torej že odločilo za gradnjo velike proge, ki bo kovačnica novih ljudi, 1466 mladincev in mladink; to so prvi prijavljenci, katerim pa bodo sledili še drugi, saj mladina ve, da s prostovoljnim delom ustvarja srečo sebi in svojim naslednikom, ve tudi, da bolj uspešne šole, kot je šola na prog, kjer v skupnem delu in učenju rastejo vredni nasledniki borcev za osvoboditev, ni nikjer drugje.

Zene so se pripravile na svoj praznik

Zene, ki so v osvobodilnem boju s svojo aktivno pomočjo borec priporile enakopravnost, vedo, da so danes prav tako poklicane k ustvarjanju boljšega življenja. Zato so razumele pomen tedna naših brigad, v katerem so največ pri-najbolj pomagale k opremljenosti brigad. Tovarišica Vita Majcen iz Postojne je darovala za opremo brigad 1000 lir, uslužbenka Kje-ron Zorana iz tovarne Samsa v Bistrici škem okraju pa je prav tako odstopila 1000 lir od svoje plače.

V Sežanskem okraju so žene po nekaterih vaseh zbrale sledeče vsote: Podgorje 3542 lir, Prešnica 3622 lir, Mate-rija 3549 lir, Petrinje 1350 lir, Divača, Ležeče in Gradišče skupno 14.595 lir, Ocižla 3254 lir in Černotiče 3042 lir. Najboljše pa je bila vas Skadavščina, ki je zbrala 1660 lir, kljub temu da šteje le 12 hiš in je gospodarsko zelo šibka. Tudi vse Vrhpolje ni zaostajalo: čeprav

popolnoma razume velike naloge, ki si jih je postavila naša mladina.

Zenica iz Kamnja v Goriškem okraju, stara 73 let, ki nima drugega kot streho, je darovala 100 lir. Požgane Lozice so zbrale 4567 lir, 80 kg hrane in 4 m³ drv. V Stjaku so zbrali 2055 lir, v požgani vasi Dol-Predmetlja, kjer zemlja zelo malo rodi, pa so dali 3954 lir. Tudi v gospodarsko pasivnem Gor. Lokovcu so dali 4010 lir in večje količine hrane. V Voglerjih, ki so bili od okupatorja zelo opustošeni, so dali 1368 lir, Lipica nad Kalom je dala 3557 lir. Delavci v Podkraju pri Colu, združeni v sindikalni podružnici mešane stroke, so se zlasti dobro izkazali: vsak je dal dohodek 8 prostovoljnih ur za delovne enote. Podružnica ES pri okrajnem INOO za Goriško je zbrala 5910 lir, žaga Rizzato 16.098 lir, okrajni odbor OF 20.000 lir, okrajni INOO 30.000 lir, ljudstvo v Vipavi 35.023 lir, delavci v Pokrajinskem avtopodjetju 2893 lir, okrajna gospodar-ska zadruga 30.000 lir, destilacija sadja v Ajdovščini 20.000 lir, Planina 3288 lir, Vrhpolje 7137 lir, Podraga 4030 lir, Ajdovščina 52.941 lir, Ravnica 5749 lir, Brje 7967 lir, mladina iz Sempasa 3097 lir, kmetje iz Podkraja 3933 lir, pionirji 500 in mladina 1489 lir, Ozeljan 5559 lir, uslužbenki okrajne gospodarske zadruge 8030 lir in mladina iz vasi Gerd je sama zbrala 421 lir. Veliko število mladine iz Goriškega okraja se je javilo za brigade: iz Polkrajinskega avtopodjetja 7, iz žage Rizzato 2, v mestu Ajdovščina 33, iz Budanj 12, od katerih jih bo 8 ostalo do konca gradnje, s Predmetje 6, ostali so se obvezali, da bodo doma obnovili 42 hiš, zgradili 3 apnenice, vse v delovni četi in nabavili 1 kamijon. Iz Podkraja bo šlo graditi progo 9 mladincev, 2 bosta osiala v Samcu po 6 mesecev, iz Dobrave v Brdih, ki šteje skupno 65 mladih fantov in deklet, bo šlo na progo 30 mladine, ostali pa bodo skupno obdelovali zemljo, iz Budanj bo šel na 1. izmeno tudi tovariš, ki ima že 38 let, iz Renč bo šlo na 1. izmeno 9 tovarišev, 2 pa bosta ostala na gradnji do zaključka, iz Budanj bo od 9 brigadirjev 8 ostalo po 6 mesecev, iz Potoč bo med 4 šel na 1. izmeno tudi mož, ki ima 38 let, Gradišče bo med 10 brigadirji dalo 3 do dokončane graditve, med temi tudi tovarišico, ki je bila že lani na prog. Brčko-Banovič udarnica in iz Stomaža bo šlo graditi progo 7 mladincev in mladink, ostali pa bodo dogradili šolo in druge hiše.

V Bistriškem okraju so 2. t. m. delavci po vseh tovarnah in obratih izvršili enodnevno prostovoljno delo za bri-

»Nabrali smo hrane v teži 3000 kg in v vrednosti 43.000 lir. To je naš delež za opremo brigad,« tako govore žene iz Ajdovščine in okolice. Od hiše do hiše s košaro, na center pa z vozičkom.

Gangstrske metode fašističnih provokaterjev ne morejo streti odločnosti goriškega ljudstva

GORIŠKI FAŠISTI IN ŠOVINISTI SO OD POEDINIH TERORISTIČNIH NAPADOV PREŠLI K MNOŽIČNEMU POŠILJANJU GROZILNIH PISEM, DA BI TAKO PRISILI POŠTENE SLOVENCE IN ITALIJANE, PRIPADNIKE SIAU, K ODHODU IZ GORICE

Po razmejitvi med Jugoslavijo in Italijo, o kateri je jugoslovanska delegacija podala jasno stališče, in ki je vseprej kot pravična, bo prišlo precej slovenskega prebivalstva pod Italijo. Tako na primer Kanalska dolina, del Brd, Gorica, del Krasi in območje Trbiča. Po končani vojni, ki je predstavljala dejansko preizkušnjo za vse evropske narode, naj bi zavladala načela demokracije in sožitja. Naj bi... toda niso! Pač pa neofašisti in fašisti v vseh predelih cone A, ki bo priključena Italiji, terorizirajo prebivalstvo, se poslužujejo bomb, atentatov, napadov in grozljivih pism, da bi prisilili prebivalstvo, da bi zapustilo svoje domove in se umaknilo čez mejo v Jugoslavijo.

Anonimna grozila pisma so kaj klavarna. Vsi primeri in teh ni malo dokazujejo, da so na delu fašisti in šovinisti. Kakor izgleda, je stvar do neke mere organizirana, ker so pisana na pisalni stroj in v številnih kopijah. Iz vseh pism diha ali nacionalni šovinizem, ki se je prej glasil »qui si parla solo italiano«, ali pa stara fašistična miselnost. Večinoma so pisma pisana v italijanski, kajti sicer ne bi mogli opraviti parole »Gorizia italiana«, ki jo zvesto citirajo na zaključku vsakega grozljivega pisma. Kar se slovenskih pism tiče, dokazujejo samo besedne poštenosti in načelnosti antisfašistov, grozijo in silijo k odhodu, napadajo s povesnimi izrazi vodilne ljudske osebnosti v Jugoslaviji. Govorijo sicer o Italiji, nikjer pa ne zaslediš »naj živi italijanska Gorica«.

Pismo, ki so ga poslali družini Vičani v ulici Favetti, se glasi:

Napočila je ura, ko morajo položiti svoje račune renegati, tičovi in vsi oni, ki so se o Italiji slabo izražali.

Ker spadate tudi vi med to cenjeno družbo, in ker raje umrete, kakor da bi ostali v ITALIJANSKI GORICI — potem ko ste jo izkoristili več let in jedli kruh vse časti vrednih ljudi — Vas pozivamo, da odidete čimprej in da ne položite več noge na to Sveto Zemljo.

Naj živi Italija!
Naj živi italijanska Gorica!

Pisca, ki je porabil ves svoj zaklad zgornosti, je zanašalo sem in tja. De Gasperi jeva Italija mu je vse, čeprav jo milijoni italijanskega ljudstva preklinjajo in se o njej vse prej kot lepo izražajo. Fašisti in šovinisti so za tako uradno Italijo kot je danes navdušeni, kjer vrše še naprej obrt, ki jih je je naučil Benito Mussolini, ustvarjalec drugega rimskega imperija in ki je žalostno končal svoje imperatorstvo. Spomin nanj in na njegove nauke je pri nekaterih še blag. Iz pisma, vsaj iz besed na enem mestu bi bilo možno sklepati, da se pisec šteje za poštenjaka, polnega časti. Vsa vsebina in pismo samo po sebi pa takoj pove, s kom imamo opravka. In končno še »Sveta zemlja«, ki je bila fašistom tudi sveta, kot jim je bil svet napad na Balkan in vsi zločini nad jugoslovanskimi narodi, s katerimi se še danes in to kar uradno hvalijo.

Tovarišici Deveta Emiliji, stanujoči v Via Vaccano, so poslali teroristi pismo, ki je doživelo največ izdaj in je splošno najbolj »popolnaro«. Stil bi pojasnil lahko, da sta se pri pisanju pisma zila fašistična praksa s chikaškim gangsterskim načinom obveščanja žrtve. Evo:

»Nikake milosti več jamarjem — zločinskimi ubijalcem — prodancem in zaščitnikom Titovega režima.

Prej ali slej boste vsi plačali!!! Če vam je kaj do osebne varnosti, vam svetujemo, da nemudoma zapustite mesto.

Vaši dnevi so šteti

K. K. K.

K temu pismu ne more noben pošten človek dodati komentarja, ki bi bolj zgornjo pojasnil miselnost pisca, kot to pojasnjuje pismo samo. Tovarišica Devetkova je zavedna in aktivna članica SIAU, pravtako njen brat in hčerka mladinka. V družini so prejele vsi trije po več grozljivih pism.

V ulici Giustiniani stanuje mladinka Gina Comelli po rodu Italijanka in zavedna antisfašistka. Prepričana je, da ji je poslala grozljivo pismo družina, ki stanuje nad njo in ki reflektira na njeno lepo urejeno stanovanje. Za grozljivo pismo je popolnoma razumljivo, da vsebuje grozljivo »smrtjo in koncuje z »W Gorizia italiana«.

Poplava grozljivih pism ni med zavednimi in poštenimi antisfašisti zbudila nikakega strahu ter se tudi ne mislijo umakniti s svojih mest, ker so trdno prepričani, da bo edino poštna stvar zmaga in da je v Italiji sami pošteni ljudskih množic toliko, da bodo spregovorile ob času. Usodo delovnih ljudi je fašizem za vselej nehal voditi in moč poštnega delovnega ljudstva, borbenost in na-

čelnost postajajo iz dneva v dan večje. Ljudje, ki so prejeli grozila pisma in ki v resnici gojijo plemenita načela sožitja med obema narodoma ki se tu stikata, predobro vedo, da grozilec ne gre za italijansko Gorico, temveč za fašistično. Zato grozijo Italijanom in sploh vsem, ki so fašistični sistem obsodili kot zločinski, nosilce sistema pa kot zločince. Poštene Goričane ne more danes omajati nobena puhla grožnja, temveč so se še bolj trdno povezali med seboj,

.....

Pozimi na Bukovem

Malokdaj se oglašamo iz našega kraja, zato bi to storili sedaj. Da bi pa vedeli odkod pišemo in kakšno je življenje pri nas, moramo malo opisati ta kraj.

Bukovo to je vas, ena izmed mnogih vasic Primorske, ki so v času narodno osvobodilne borbe prenašale vso težo okupatorjeve pete. Kraj sam leži na tako važni točki, da je sovražnik polagal nanj vse svoje nade. Italijanski fašisti so vedeli, da jim cesta, ki so jo zgradili čez Bukovo, lahko skrajša celih 20 km poti iz Podbrške fronte na Cerkljsko fronto. Istotako so Nemci ko so napadali osvobodeno ozemlje Primorske, najprej prišli na Bukovo. In s tem se je tu ljudstvo čistilo in jeklenilo.

Po osvoboditvi, ko je narod prevzel oblast v svoje roke, se je marsikaj spremenilo. Ni več v vasi oholih fašistov, ki bi izkoriščali vaščane. Narodno osvobodilna borba jih je pomela. Vse delo je bilo vrženo na rame aktivista, da tudi na Bukovem uredi oblast po volji ljudstva. Narod je sprejemal in delal.

Tako imamo v vasi mladinski aktiv, ki pridno pomaga oblasti pri njenem delu. Mnogo imamo še težav s posamezniki, ki se nočejo vključiti v mladinsko organizacijo. Da bi se centralizirali in poživili prosvetno delo, smo skupno z ostalimi organizacijami organizirali prosvetni svet, ki je zajel vasi Bukovo, Bukov vrh, Koja in Zakoja. Tako bomo načrtno delali tudi v prosveti. Uspehi te narčnosti se že javljajo. Vse razmetane knjige po naših vaseh Bukovo, Koja, Bukovski vrh in Zakoja smo zbrali v enotno knjižnico pod okriljem prosvetnega sveta. Število bralcev se je zvišalo.

Pretekli teden smo uprizarili Hudalesovo »Zeleno vrvice«, katere je z malenkostnimi napakami dobro uspela in nam tako dala poleta v dramatično. Vsa mladina je navdušena za dramatično. Tako se mladina vasi Koja uči Vebrov »Mladinska prog«, pionirji osnovne šole Bukovo pa Čopičev »Pionirji iz Tihega dolca«. V igri »Zeleno vrvice« smo videli, kaj se nam je posrečilo, in kaj moramo še izboljšati pri naših igrarjih. Na splošno pa je bil uspeh te igre velik. Ljudje nenehno sprašujejo kdaj bomo zopet igrali. Od izkupička smo kupili nove knjige naši knjižnici in plačali kulise za oder.

Torkar Branko.

Učiteljske v Tolminu je zaživel novo življenje

V začetku šolskega leta nas je bilo na učiteljsku le 22 dijakov in dijakinj. V prvem letniku jih je bilo sedem, v drugem pa petnajst. Pisali smo na vse gimnazije vzhodno-primorskega okrožja, da bi pritegnili na učiteljske čim več dijakov. Razložili smo jim vlogo in pomen učitelja med ljudstvom. Bilo ni nikakega odziva. Nihče se ni prijavil! Na vsaki naši konferenci smo sprozili to vprašanje, na vseh sestankih smo agitirali, da bi se dijaki IV. razredov gimnazij vpisali na učiteljske. Naše prizadevanje končno ni bilo zaman. Po zaključku prvega semestra so začeli prihajati dijaki iz vseh gimnazij vzhodno-primorskega okrožja. Pred dnevi pa smo z veseljem sprejeli na učiteljske okrog trideset dijakov, ki so prišli iz idrijske, tolminske in cerkljske gimnazije.

Dijaki tretjega razreda gimnazije so se vpisali v pripravljani razred, v katerem se bodo pripravili za vstop v prvi razred učiteljske v prihodnjem šolskem letu. Nekaj dijakov pa je iz IV. razreda, ki so stopili v I. letnik.

Novodošli smo pripravili v nedeljo prirčen sprejem. Tov. Tanja jih je pozdravila s kratkim nagovorom, naš brat pa jim je zapel nekaj lepih pesmic. Da bi bil večer čim prijetnejši, smo predčitali tudi nekaj odlomkov iz del naših pisateljev.

Veseli nas, da so se zavedli nujnosti povečanja števila učiteljskega kadra na Primorskem. Da so spoznali potrebe našega ljudstva, saj vendar tako potrebujemo prave ljudske učitelje.

Tako naša družina na učiteljsku raste iz dneva v dan.

Tavčar Marička,

II. let. učiteljske v Tolminu.

Tečajniki, bodoči vodilni kader mladinskih delovnih brigad, so obiskali Postojno

Prišli so med nas člani mladinske kadrovske brigade iz Borovnice, ki so v teh dneh zaključili tečaj, ki jih je strokovno in politično zgradil in popeljal ljudi, ki naj bi med mladinske delovne brigade na progi Samac—Sarajevo poneli nov član in se s tem izkazali vredni vodilni člani mladine Jugoslavije v njenem delovnem poletu.

Dne 2. marca t. l. ob 19. so vodili prireditev pod geslom »Vse za naše delovne brigade«. Ob otvoritvi nam je pevski zbor zapel »Vstani mladina«, nakar je sledila igra »Mladost očetov« (Gorbatov), v kateri smo videli in čutili vso silno globino borbenosti, ki je v daljnih letih spremljala komsomolce v njihovem pohodu v boljšo bodočnost. Čutili smo z njimi, saj je njihova borba bila tudi naša borba, tudi takrat so padali boljši med najboljšimi s pesmijo pogumnih. Tem

komsomolcem je sledila mladina Jugoslavije v težki štiriletni borbi, ki jo je z ostalimi jugoslovanskimi narodi tudi uspešno zaključila in se danes svobodno izživlja na vseh področjih, ki so ji bila v nedavnem nedosegljiva. Svobodno je pristopila v krvavi boj, svobodno pristopa v delovne brigade, da se oprime borbe na delovnem polju, ker ve, da ji domovina zaupa.

Dvorana prosvetnega doma je bila prenapolnjena, budno smo sledili, trpeli in uživali z njihovo borbo. Hvaležni smo tem mladincem in mladinkam, ki so nam ponovno, z uprizaritvijo te igre, pokazali pot, ki ji mora slediti sleherni mladinski član, sleherni državljani Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Naše geslo pa ostane: »Vse in vsi v naše delovne brigade!«

delu, pričakujejo le ugodne vremenske prilike, da takoj pristopijo k obnovi porušeni domov in da spravijo pod streho tiste ljudi, katere je okupator izgnal iz svojih domov, jim te požgal s ciljem, da zamori osvobodilno borbo, ki jo je vodilo ljudstvo. Toda borba se je nadaljevala ter se uspešno zaključila in danes stoji pred nami borba na gospodarskem polju, ki mora biti tudi uspešno zaključena.

Idrijski upokojenci za gradnjo proge Samac—Sarajevo

Tudi društvo upokojencev in vdov v mestu Idriji je razumelo poziv našega ljudskega voditelja tov. maršala Tita, da se v svrhu izgradnje težke industrije najprej zgradi proga Samac—Sarajevo, ter je v ta namen prispevalo za Mladinsko delovno brigado 10.000 lir.

S tem činom so tudi naši zavedni upokojenci pokazali, da budno sledijo času ter da hočejo tudi oni s primernim deležem prispevati pri izgradnji naše težke industrije. Z zavestjo v srcu, da bo na ta način za bodoči rod boljše, so tudi oni vedno pripravljene sodelovati pri postavitvi trdnih temeljev našega načrtnega gospodarstva.

FIZKULTURA

SMUČARSKI POLETI V PLANICI

Na severozapadnem delu Jugoslavije, na tromeji Jugoslavije, Italije in Avstrije se nahaja zadnja jugoslovanska železniška postaja Rateče-Planica. Približno 20 minut od postaje pa leži Planica, kraj, ki je zaslovel po največji smučarski skakalnici na svetu. O obsegu skakalnice, predpriprave in dela, naj dajo približno sliko naslednji podatki:

Ko so leta 1932 iskali prostor, kjer bi bile najboljše snežne prilike, tako da bi bila v bližini železniška postaja in istočasno dana možnost večjih smučarskih prireditev, so se odločili za Planico.

Inž. Blaudek je iskal primeren prostor za skakalnico, na kateri bi bili mogoči smučarski skoki do 70 metrov in je pripravil načrte. Istočasno, ko so se pripravljali načrti za skakalnico so bili iste gale leta v Inomostu smučarska tekmovanja, kjer so skakalci dosegli dolžino smučarskih skokov preko 70 metrov. To je dalo pobudo inž. Bloudeku, da je svoj načrt za izgradnjo skakalnice povečal tako, da bi bili omogočeni skoki do 100 metrov in preko.

Leta 1934 je bila prireditev na tej skakalnici, katere so se udeležili mednarodni skakalci iz Norveške, Češkoslovaške, Poljske in Jugoslavije. Najboljši skok je bil dosežen 93 m, kar je pomenilo takrat najdaljši smučarski skok na svetu.

Leta 1935 so doseženi uspehi silili na preureditev skakalnice. Tedanja skakalnica je bila mnogo preozka in ni dopuščala razvoja. Društvo »Udruženje smučarjev Planica« je na podlagi dobrih izkušenj začelo graditi skakalnico, ki danes dopušča preko 100 metrske smučarske polete.

Današnja skakalnica je dolga 310 m, višina od izteka do starta pa je 155 m. Višina startnega mesta od mostu znaša 65 m, most sam pa je 4 m visok in leži 85 m nad iztekom. Skakalnica je v zaletu široka 5 m, na mostu je široka 7 m, pri izteku pa ima 36 m širine. Pri skoku na 104 m ima skakalec 56 m višinske razlike.

Okrožni fizikturni odbor bo dne 16. marca 1947, ob priliki prve povojne prireditve na tej skakalnici, organiziral izlet s posebnim vlakom v Planico. Pri tekmah bodo sodelovali najboljši svetovni skakalci iz ZSSR, Poljske, Bolgarije, Češke, Jugoslavije in drugi.

Posebni vlak iz Sv. Lucije bo vozil v Planico dne 16. marca ob 3 zjutraj.

Prijave za vse udeležence sprejemajo fizikturna društva do 11. t. m.

Prijavimo se takoj za ta izlet, kajti število udeležencev je omejeno na 500.

Razpis smučarskega tekmovanja za »Vojkov pokal«

Fizikturno društvo »Rudar« iz Idrije razpisuje na dan 30. marca 1947 smučarsko tekmovanje za »Vojkov« pokal na Vojksem pri Idriji.

Pokal je v obliki porušenega mejnika z napisom »Tukaj je Jugoslavija« in simbolizira priključitev in vse ono, kar pripada Idriji Jugoslaviji, rudo iz idrijskega rudnika ter steklenico živega srebra, kar tvori podlago porušenega mejnika, na vsem pa je zasajena slovenska zastava, izdelana iz idrijskih čipk.

Pokal je prehodni in si ga prisvoji v stalno last ono fizikturno društvo ali aktiv iz celotnega slovenskega ozemlja, ki bo zmagovalo trikrat zaporedoma, ali pa petkrat v presledkih.

Tekmovanje se vrši v sledečih disciplinah:

Dopoladne ob 9: štafetni tek 4 × 10 km in tek samostojno na 30 km.

Popoldne ob 14. uri: slalom na 1200 m dolgi progi.

Za prehodni pokal pridejo v poštev vsa fizikturna društva in aktiv, ki si v vseh tekmovanjih pridobe največje število točk.

Točke si pridobi samo prvih 10 uvrstjenih v vsaki panogi, in sicer šteje prvo mesto 10 točk, vsako naslednje pa eno točko manj. Tekmovanje v štafeti se šteje štirikratno.

Prijave za vse tekmovalce sprejema fizikturno društvo »Rudar« iz Idrije do 25. marca in bo nudilo vsem tekmovalcem, ki se prijavijo do tega termina, brezplačno prenočišče in prehrano dne 29. in 30. marca. Vsako društvo lahko prijavi neomejeno število tekmovalcev ter mora poslati za vsakega tekmovalca prijavnino 10 din, za štafeto vrsto pa prijavnino 30 din, ali v lirah za poedince 35 lir, za štafeto vrsto pa 100 lir. Prijavnina se tekmovalcem ne vrne.

OBJAVE

OPOZORILO

Opozarjamo vse invalide iz Narodnoosvobodilne vojske ter vdove in starše padlih borcev, ki še niso izpolnili obznanja vložitve prijave na statističnih odsekih pri OINOO, naj to čimprej storijo.

Vsi tisti, ki ne bodo vložili prijave do 8. junija t. l., ne bodo dobili izplačan zaostanek od 6. junija 1946. leta, ampak jim bo priznano le od dneva, ko bodo vložili prijavo.

SEZNAM ODLIKOVANIH Z »ZNAKOM ZASLUGE ZA NAROD«

(Nadaljevanje sezname iz štev. 8.)

Aljančič I. Ignac, Berton E. Feručio, Bole I. Pavel, Bavdar A. Janko, Bratina F. Srečko, Babič L. Ludvik, Bonin A. F. Babič A. Karol, Babič J. Karol, Bembič E. Erminij, Bertok A. Marjan, Burš A. Julijo, Božiglav F. Branko, Brezavšek M. Ciril, Božič A. Ivan, Bida A. Alojz, Brezec A. Angelj, Bernik F. Franc, Brčlec A. Srečko, Bon L. Nikolaj, Biteznič F. Alojz, Bratina A. Edvard, Božičina F. Franc, Brezavšek A. Anton, Bole A. Viktor, Cerv A. Janko, Cigroj J. Franc, Cofič J. Metod, Cermelj E. Milan, Cuk F. Franc, Čermelj F. Karol, Čofič I. Stanko, Celigoj A. Anton, Čibej F. Franc, Čermelj D. Anton, Celigoj A. Aleksander, Celigoj A. Ignac, Colja A. Rudolf, Čekada J. Stanko, Čepar I. Ivan, Čijak A. Anton, Dolenc A. Izidor, Doljak Čvetko, Dintinjan J. Alojz, Drempletelj J. Ignac, Dobrlina J. Anton, Dorčič M. Marjan, Droie M. Viljo, Dovžak J. Jožef, Devetak J. Hodimiro, Devetak P. Čvetko, Erztetič J. Izančo, Franc J. Avgust, Furlan L. Jakob, Franc M. Matija, Faber J. Angelj, Ferjančič J. Savel, Fieko J. Josip, Flajs I. Ivan, Fon A. Anton, Fon F. Franc, Grizon I. Mirko, Godina I. Gabrielj, Geo F. Milan, Godeša M. Stanislav, Gabrijeleč O. Oskar, Gup F. Franc, Gulla J. Jožef, Gaspari M. Maks, Geo F. Stanislav, Gabrijeleč I. Ivan, Hvala A. Berio, Horvat A. Andrej, Harej A. Ivan, Hvala I. Franc, Hvala J. Stanko, Hrast J. Janko, Husel I. Martin, Hvalič F. Joško, Ivančič I. Dominik, Igličar I. Franc, Iskra I. Ivan, Iskra V. Ludvik, Jerman I. Josip, Jugovčan I. Ivan, Jug R. Jordan, Jare E. Edvard, Jare E. Edvard, Jaketič I. Anton, Juretič A. Stanon, Ježič A. Franc, Klemenčič I. Stanon, Kovarič J. Felija, Kovarič V. Mirko, Koraj J. Karol, Koto A. Karlo, Klančič I. Roman, Kontis A. Angel, Kozlovčič J. Matija, Krizanjan J. Slavko, Kojančič F. Alojz, Kravanja A. Avgust, Kermac A. Virgilj, Koevel J. Albert, Kljun F. Franc, Kavčič S. Karol, Konestabo A. Josip, Kovaca A. Zdravko, Kodaric A. Rihard, Kohler S. Franc, Kralj J. Silvester, Križman A. Ludvik, Kralj F. Ivan, Kenda F. Albin, Krebolj J. Franc, Knze J. Julij, Krnac K. Franc, Kojančič J. Pavel, Kravos F. Stanko, Kohlar J. Viktor, Krt J. Anton, Kolenc J. Stanko, Kijdič T. Bogomir, Košta J. Karol, Kot A. Viktor, Kováč A. Jožef, Kerševan V. Milan, Kerševič F. Ivan, Lozar L. Ludvik, Ličen I. Ivan, Lazar J. Stanislav, Ločnikar A. Albin, Likon I. Stane, Lapajna A. Moston, Lovrenčič J. Lovrone, Lovrenčič I. Boris, Lahajnar J. Bernard, Leban F. Jožef, Leban A. Oskar, Lister A. Anton, Langro I. Ivan, Likar A. Alojz, Leban A. Rafael, Lapajna A. Anton, Lapajna F. Jožef, Maras B. Rudolf, Modic A. Ciril, Mevlja A. Andrej, Može I. Avgust, Mlakar V. Franc, Moravec I. Stanko, Markič J. Rudi, Medrovec L. Janko, Malalan P. Ernest, Medvoe M. Ivo, Memon J. Čvetko, Mikuš P. Pavel, Muznik J. Franc, Muzetič F. Pavel, Munih A. Ivan, Mrak J. Jancz, Mislej F. Franc, Mižgur A. Jožef, Moravec F. Franc, Maras A. Petar, Maljevac I. Marjan, Mrkandelj A. Marjo, Milej J. Alojz, Mihelič J. Eljo, Medved F. Anton, Mikuš V. Henrik, Mervie V. Alojz, Mecerol V. Ludvik, Močnik A. Jancz, Merves M. Ivan, Maver A. Viktor, Mire I. Ivan, Manfred A. Alojz, Mlekuz A. Andrej, Marlić A. Alojz, Muzič K. Čvetko, Mahnič J. Stanko, Malej F. Anton, Nabergoj L. Emil, Nedizavič M. Ciril.

Izgubil sem osebno izkaznico na ime Lipot Rudolf, Rožice št. 3, roj. 28. I. 1899 v Trstu, ter jo s tem proglašam za neveljavno.

Tov. Povh Miroslav, roj. v Gočah dne 23. VII. 1911, biv. v Gočah št. 40, je izgubil osebno izkaznico št. 3562, izdano v Trstu, ter jo proglašam za neveljavno.

Košta Milan, roj. 27. III. 1923, v Gor-nji Branici, bivajoč v Gor. Branici, je izgubil osebno izkaznico, izdano od Okrajnega INOO za Vipavsko, ter jo proglašam za neveljavno.

Tov. Gleščič Angela iz Oseka št. 78 je izgubila osebno izkaznico, katere je bila izdana od Notranje uprave za Vipavsko, in nekaj denarja. Izkaznico proglašamo za neveljavno. — Poštenega najditelja prosimo, da najdeno vrne na gornji naslov.

REGISTRACIJA GOSP. PODJETIJ

Pokrajinsko podjetje Destilacija in predelava sadja v Ajdovščini je bilo dne 21. II. 1947 vpisano pri PPNOO, finančni oddelek, v Pokrajinski Register.

Poverjenstvo PNOO za Slovensko Primorje je ustanovilo podjetje, katero se bavi z: destilacijo raznih vrst sadja, izdelavo raznih likerjev, predelavo raznih vrst sadja v sadne soke in sadne mezge, zbiranjem in nakupovanjem vseh vrst zdravilnih zelišč, sušenjem in kon-serviranjem sadja, nakupom in izvozom vseh prej omenjenih pridelkov in izdelkov. — Za upravnika je imenovan tov. Štekar Ivan, za pomočnika upravnika pa tov. Gačnik Joško, katere sta pooblaš-čena podpisovati za podjetje.

Oddelek za finance PPNOO.